ORTODOKSiA

AHLÂKÎ VE DİNÎ RESALE

İMTİYAZ SAHİBİ: HRİSTOPOLİS MİTROPOLİTİ MELETİOS LUKAKİS

MAHAL İDARE FENER RUM PATRİKHANESİ

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
† Ο ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΜΕΛΕΤΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΦΑΝΑΡΙΟΝ

ΕΤΟΣ Ι' ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1935 ΤΕΥΧΟΣ 1

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τύποις «Φαζιλὲτ»

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ Μ. ΑΡΑΜΠΑΤΖΟΓΛΟΥ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΘΕΙΡΩΝ

ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΑΣ

ΕΚΦΩΝΗΘΕΙΣ ΕΝ ΤΩι ΠΑΝΣΕΠΤΩι ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΩι ΝΑΩι ΤΗι 30 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1935

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Σεβασμιώτατοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

Εὐσεβὲς ἐκκλησίασμα,

Μελῳδικώτατον οὐράνιον ᾆσμα, κατὰ τὴν ἱερὰν αὐτὴν στιγμὴν δονεῖ τοὺς μυστηριώδεις θόλους τῆς χώρας τοῦ Ἀπείρου, ᾆσμα οὐράνιον, τοῦ ὁποίου ὁ γλυκὺς καὶ διδακτικὸς ἀντίλαλος φθάνει ἕως εἰς τὴν γῆν.

Τὸ πλῆθος τῆς στρατιᾶς τῶν ἀγγέλων οἱ ὁποῖοι ἐσκέπασαν μὲ τὰς ἀΰλους πτέρυγάς των τὸ ἀκατάληπτον σπήλαιον τῆς Βηθλεὲμ καὶ ἔψαλλον εἰς τὸν Θεάνθρωπον τὸν ὕμνον: «δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη», τὰ τάγματα ἐκεῖνα τῶν ἀγγέλων τώρα ἱστάμενα καὶ περιϊπτάμενα κύκλῳ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης τοῦ Ὑψίστου, ὅπου κοντὰ στέκει καὶ μία τρίφωτος πνευματικὴ λυχνία, δοξάζουν καὶ ἐξυμνοῦν τοὺς τρεῖς ἱεράρχας, τοὺς ὁποίους σήμερον τόσον μεγαλοπρεπῶς ἑορτάζει ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία. Ἐξυμνοῦν τοὺς τρεῖς μεγίστους φωστῆρας, τοὺς ὑψιπέτας διδασκάλους καὶ θεολόγους, Βασίλειον τὸν Μέγαν, Γρηγόριον τὸν Θεολόγον καὶ Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον· διότι αὐτοὶ μὲ τὴν πτερωτὴν οὐρανοβάμονα φαντασίαν των, μὲ τὸ ὑπέροχον καὶ εὐρύ των πνεῦμα, μὲ τὴν λιπαρὰν ἑλληνικήν των μόρφωσιν, μὲ τὸν πλοῦτον τῶν

θεολογικῶν των γνώσεων, ἀνέπτυξαν εἰς τὴν Ἀνθρωπότητα τὸ μέγα καὶ κοσμοσωτήριον ἔργον τοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ Σωτῆρος Χριστοῦ καὶ ἀνέλυσαν, ὅσον ἀνθρωπίνως δυνατόν, τὸ θεῖον πρόσωπόν Του. Μὲ τὰ ἀφαντάστως ὑψηλά των κηρύγματα, μὲ τοὺς λόγους των, οἱ ὁποῖοι εἶχον «ἐν ἑαυτοῖς πλεῖστα ἀγάλματα ἀρετῆς» κατὰ τὴν πλατωνικὴν ἔκφρασιν, συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ μεταρσιούμεθα εὐκολώτερον καὶ ἀσφαλέστερον πρὸς τὸν κόσμον τῶν ἰδεῶν, πρὸς τὰς ἀνωτέρας πνευματικὰς καὶ ἠθικὰς σφαίρας· μᾶς ἔστησαν μίαν νοερὰν κλίμακα χάρις εἰς τὴν ὁποίαν ἐπικοινωνεῖ καλύτερον ἡ γῆ μὲ τὸν Οὐρανόν, τὸ πεπερασμένον μὲ τὸ Ἄπειρον. Μᾶς ἔκαμαν πρὸ πάντων νὰ στρέφωμεν μὲ ἀγάπην καὶ ἐνθουσιασμὸν τὸ βλέμμα μας πρὸς τὴν ἀλήθειαν, πρὸς τὴν δικαιοσύνην, πρὸς τὴν ἀρετὴν καὶ νὰ λατρεύωμεν μὲ φωτεινὴν ἐπίγνωσιν Ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος εἶπε· «Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ» (Ἰωάννου 14, 6). Ἀκόμη μᾶς ἐδίδαξαν καὶ ἕνα ἄλλο ὡσαύτως ὑψηλὸν καὶ εὐγενές, ἕνα μεγάλον συντελεστὴν τοῦ ἀληθινοῦ πολιτισμοῦ, τὴν ἀπορροφητικὴν ἀγάπην πρὸς τὰ γράμματα.

Ἐὰν οἱ ἀποπνικτικοὶ καπνοὶ τῆς ἁμαρτίας δὲν ἔκλειον ἑρμητικῶς τὰ νοερά μας μάτια, ἐὰν ὁ ἐκκωφαντικὸς κρότος, τὸν ὁποῖον προκαλοῦν μέσα εἰς τὴν ἐσωτερικήν μας ὕπαρξιν αἱ θορυβώδεις κακίαι μας, δὲν κατέστρεφαν τὰ ὦτα τῆς ψυχῆς μας, θὰ ἠκούομεν καθαρὰ καὶ ἡμεῖς τὴν οὐράνιον συναυλίαν τῆς ὁποίας τοὺς φθόγγους, τοὺς τόνους καὶ ὅλα τὰ στοιχεῖα ἀντλοῦν οἱ ἄγγελοι ἀπὸ τὸν ἡγιασμένον βίον τῶν τριῶν ἱεραρχῶν καὶ ἀπὸ τὰ προσόντα τὰ ὁποῖα πλημμυροῦν τὰς τρεῖς ἐξαιρετικὰς αὐτὰς προσωπικότητας. Θὰ ἐβλέπομεν καὶ αὐτοὺς τοὺς ἰδίους ἱεράρχας, εἰς τοὺς ὁποίους κατ' ἐξοχὴν ἐφαρμόζεται τὸ ὑπὸ τοῦ ψαλμῳδοῦ ὡς πρὸς τὸν ἄνθρωπον λεχθὲν «ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους» (ψαλμ. η´ 4)· θὰ τοὺς ἐβλέπομεν, λέγω, ἀνακατεμένους μὲ τοὺς ἀγγέλους νὰ καταβαίνουν ἐδῶ εἰς τὸν πατριαρχικὸν ναόν, ὅπου ἡ καθέδρα τῆς ὀρθοδοξίας, καθέδρα τὴν ὁποίαν τόσον λαμπρῶς ἐκόσμησαν δύο ἀπ' αὐτούς, ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος καὶ ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος. Θὰ τοὺς ἐβλέπομεν νὰ ἁπλώνουν τὰς νοεράς των ἁγίας χεῖρας διὰ νὰ μᾶς δώσουν τὰ ὅπλα τοῦ δικαίου, καθὼς ὠνόμασεν ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος τὴν ὑπομονὴν καὶ τὴν καρτερίαν. (ὁμιλ. Η´ εἰς τοὺς Ἀνδριάντας, Migne 49 στ. 100).

Ὦ θεῖοι πατέρες, οὐράνιοι κήρυκες, ἄγγελοι οἱ οὐρανώσαντες τὴν γῆν, τρίφωτος πνευματικὴ λυχνία φωτιζομένη ἀπὸ τὴν τρισήλιον Θεότητα καὶ φωτίζουσα τὴν ἀνθρωπότητα, τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἀφῆστε τὴν γῆν, ἀναβῆτε εἰς τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ, ἐκεῖ ὅπου εἶναι χυμένον τὸ πέλαγος τῆς θείας εὐσπλαχνίας καὶ ὁ ἀπέραντος ὠκεανὸς τῆς Ἄνωθεν σοφίας, παρακαλέσατε νὰ ριφθοῦν ὀλίγαι μικραὶ σταγόνες εἰς τὴν ἀσθενῆ

καρδίαν μου καὶ τὴν πενιχρὰν διάνοιάν μου διὰ νὰ ἠμπορέσω νὰ ἀναβῶ εἰς κάπως ὑψηλὴν σκοπιάν· ἀπὸ ἐκεῖ νὰ θεωρήσω τὴν ἁρμονικὴν ἑλληνικήν σας μόρφωσιν, τὰς θαυμασίας ἀρετάς σας, τὴν μεγάλην καὶ πλουσίαν εἰς θρησκευτικούς, ἠθικοὺς καὶ πνευματικοὺς καρποὺς δρᾶσίν σας, τὸ παναρμόνιον τῆς ἀποστολικῆς σας διακονίας τὸ ὁποῖον εἶναι συντεθειμένον ἀπὸ ὅλα αὐτὰ τὰ μουσικὰ στοιχεῖα.

Ὁ βαθὺς ἰδεολόγος Ἕλλην φιλόσοφος Πλάτων ἀνέλυσε τὰς ἐσωτερικὰς πνευματικάς, ἠθικὰς καὶ ἄλλας δυνάμεις τοῦ ἀνθρώπου· ὥρισε δὲ τὴν σοφίαν καὶ ἀρετὴν ὡς ἁρμονίαν τῶν δυνάμεων αὐτῶν — ἡ σοφία κατὰ τὴν σωκρατικὴν ἀντίληψιν περιέχει τὴν ἀρετὴν καὶ ἡ ἀρετὴ τὴν σοφίαν —. Ὁ σοφὸς προσφωνεῖται ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος μουσικός. Εἰς τοὺς «Νόμους» «τὴν μεγίστην σοφίαν» ὀνομάζει «καλλίστην καὶ μεγίστην τῶν συμφωνιῶν». Εἰς τὸν Λάχητα ὁμιλεῖ περὶ τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου ὁ ὁποῖος διαλέγεται περὶ ἀρετῆς καὶ τοῦ ὁποίου οἱ λόγοι ἀνταποκρίνονται πρὸς μίαν ἀνάλογον κατάστασιν τῆς ψυχῆς του, πρὸς ἕνα χρηστὸν χαρακτῆρα. «Καὶ κομιδῇ μοι δοκεῖ μουσικὸς ὁ τοιοῦτος εἶναι ἁρμονίαν καλλίστην ἡρμοσμένος». Καὶ ἡ ἁρμονία αὐτὴ δὲν εἶναι οὔτε ἰωνική, οὔτε φρυγική, οὔτε ἄλλη τις «ἀλλὰ μόνη, λέγει, ἑλληνική».

Κατὰ τὴν σύγχρονον ἐπιστήμην καὶ ἡ σωματικὴ ὑγεία ὁρίζεται ὡς ἁρμονία, ὡς συμμετρία, ὡς ἰσορροπία. Ὅταν ἀρρωστοῦμεν, μαρτυροῦμεν ὅτι ἐλλείπει ἁρμονία, διεταράχθη ἡ ἰσορροπία εἰς τὰς ὀργανικὰς λειτουργίας. Μεταφέρομαι εἰς τὸν σκεπτόμενον ἄνθρωπον ὁ ὁποῖος θέλει νὰ ἀναπτυχθῇ διανοητικῶς καὶ νὰ ζήσῃ καὶ πνευματικὸν βίον· εἰσδύω εἰς τὴν συνείδησιν, ἀκόμη βαθύτερον εἰς τὴν ὑποσυνείδησιν, ἐξετάζω τὰς τάσεις, τοὺς πόθους τοὺς ὁποίους αἰσθάνεται ὁ ἄνθρωπος νὰ τελειοποιηθῇ ἠθικῶς, θεωρῶ καὶ τὴν πειὸ μεγάλην καὶ εὐγενῆ τάσιν νὰ ἀνυψωθῇ πρὸς τὸν Δημιουργόν του, νὰ ἑνωθῇ μυστικῶς μὲ Ἐκεῖνον τοῦ ὁποίου τὴν εἰκόνα φέρει μέσα του. Λοιπὸν ἡ ἐσωτερικὴ γαλήνη, ἡ πλήρης ὑγεία τῆς ψυχῆς του, εἶναι ἀποτέλεσμα ἀναλόγου καὶ ἁρμονικῆς καὶ εἰρηνικῆς ἀναπτύξεως ὅλων τῶν τάσεων καὶ πόθων τοὺς ὁποίους ἀνέφερα, εἶναι τὸ φυσικὸν ἐφύμνιον ἑνὸς ἐνδοτέρου ἁρμονικοῦ ὕμνου, ἐφύμνιον μιᾶς ἐσωτερικῆς συναυλίας τῆς ψυχῆς. Αὐτὴ εἶναι κατ' ἐμὲ ἡ μουσικὴ τοῦ Πλάτωνος μὲ τὴν ὁποίαν παριστάνει τὴν σοφίαν καὶ τὴν ἀρετήν. «Ἁρμονία μόνη ἑλληνική». Τὴν ἑλληνικὴν αὐτὴν ἁρμονίαν εὑρίσκω εἰς τὰς ψυχὰς τῶν τριῶν ἱεραρχῶν, ἢ μᾶλλον εἰς τὴν ψυχήν των, διότι τοὺς θεωρῶ ὡς μίαν ψυχὴν εἰς τρία σώματα· ἡ ἁρμονικὴ ἑνότης δὲν ὑπῆρχε μόνον εἰς τὸν καθένα χωριστά, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς τάσεις καὶ τοὺς πόθους καὶ τὰς ἀντιλήψεις καὶ τῶν τριῶν ὁμοῦ. Μουσικοὶ καὶ οἱ τρεῖς πολὺ ἀνώτεροι ἀπὸ ἐκείνους

τοὺς ὁποίους ἐχαρακτήριζεν ὁ Πλάτων, διότι ὅλαι αἱ χορδαὶ τῆς ἐσωτερικῆς των ὑπάρξεως ἐβαπτίσθησαν καὶ ἐτονώθησαν μέσα εἰς τοὺς ποταμοὺς τῶν εὐαγγελικῶν ἰδανικῶν. Ἐκπληκτικὴ εὐφυΐα, βαθύτης, πολυσχιδὴς μόρφωσις, χρηστότης χαρακτῆρος, εἰλικρινὴς εὐσέβεια, ὁλόψυχος ἀφοσίωσις εἰς τὴν ὑψηλήν των ἀποστολήν, ἀπέραντος ἀγάπη πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα, ἔργῳ ἐκδήλωσις τῆς συμπαθείας των προς τοὺς πάσχοντας· ὅλα αὐτὰ συνεδυάσθησαν ὡς ἁρμονικοὶ φθόγγοι διὰ νὰ συνθέσουν μίαν ἐξόχως καλὴν συμφωνίαν. Καὶ πρόκειται περὶ ἁρμονίας, καθὼς εἶπον προηγουμένως, κατὰ μέγα μέρος ἑλληνικῆς. Μὲ πολλὴν καὶ θαυμαστὴν ἐπιτυχίαν μετεχειρίσθησαν τὸν πλοῦτον τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς σοφίας· τὸν ἐχρησιμοποίησαν ὡς περιβολὴν καὶ ὡς στολισμὸν διὰ τὰς μεγάλας δογματικὰς καὶ ἠθικὰς ἀληθείας τῆς θρησκείας τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ Μ. Βασίλειος εἰς τὴν παραίνεσίν του πρὸς τοὺς νέους «ὅπως ἂν ἐκ τῶν ἑλληνικῶν ὠφελοῖντο λόγων» παρομοιάζει τὴν οὐσίαν τῆς χριστιανικῆς θρησκείας μὲ καρπόν, τὴν δὲ ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ τὰ ἀριστουργήματα τῆς ἑλληνικῆς λογοτεχνίας μὲ τὰ φύλλα, μὲ τὴν σκέπην, μὲ κάτι ποὺ προσδίδει ὡραίαν ἔκφρασιν καὶ παράστασιν «ὄψιν οὐκ ἄωρον» εἰς τὰ βαθειὰ νοήματα τοῦ χριστιανισμοῦ. Καὶ οἱ τρεῖς, σὰν νὰ εἶχαν συμφωνήση ἐκ τῶν προτέρων, συνιστοῦν εἰς τοὺς χριστιανοὺς καὶ ἰδιαιτέρως εἰς τὴν χριστιανικὴν νεολαίαν τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τὴν μελέτην τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων ὡς πολὺ ὠφέλιμον καὶ διὰ τὴν μόρφωσιν τοῦ νοῦ καὶ διὰ τὴν διάπλασιν τῶν ἠθῶν. Ἐὰν θαυμάζῃς τὰ τῶν φιλοσόφων, λέγει ὁ θεῖος Χρυσόστομος, «κἂν τούτοις πρόσιθι· ἐκεῖνοι σὲ διδάξουσι, συμφορὰς παλαιὰς διηγούμενοι, καὶ ποιηταί, καὶ ῥήτορες, καὶ σοφισταί, καὶ λογογράφοι ἅπαντες. (Ὁμιλία Β΄ εἰς β΄ Θεσσαλ.) Ὁ Μ. Βασίλειος εἰς τὸν λόγον τὸν ὁποῖον ἀνέφερα παραγγέλλει εἰς τοὺς νέους νὰ διαβάζουν ἀπὸ τὰ συγγράμματα τῶν κλασσικῶν Ἑλλήνων ὄχι μόνον ὅσα ἔχουν ὁμοιότητα πρὸς τὰς χριστιανικὰς ἀληθείας, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ ἐναντία· διότι μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον βλέποντες τὴν διαφορὰν θὰ βεβαιωθοῦν περισσότερον ὅτι τὰ χριστιανικὰ εἶναι ἀνώτερα. «Ἀλλὰ τὸ γε παρ᾽ ἄλληλα θέντας καταμαθεῖν τὸ διάφορον, οὐ μικρὸν εἰς βεβαίωσιν τοῦ κρείττονος». Ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, βαθὺς ἐρευνητὴς τῶν θείων καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ρίψας εἰς τοὺς θεολογικούς του λόγους τὰ σπέρματα ἑνὸς πολυκρότου σημερινοῦ φιλοσοφικοῦ συστήματος, τοῦ Ἀγνωστικισμοῦ, καθὼς ὁ βαθύτατος ὅλων ἱερὸς Αὐγουστῖνος ἔστησε τὰ θεμέλια τοῦ καρτεσιανοῦ συστήματος, ὁ Γρηγόριος, λέγω, μετεχειρίσθη τὴν φρασεολογίαν τοῦ Πλάτωνος διὰ νὰ παραστήσῃ πῶς ἐννοοῦμεν καὶ πῶς ἐκφράζομεν τὸν Θεόν. «Θεὸν νοῆσαι χαλεπόν, φράσαι δὲ ἀδύνατον» ὡς καί τις τῶν παρ᾽ Ἕλλησι θεολόγων ἐφιλοσόφησεν οὐκ ἀτέχνως ὡς ἐμοί γε δοκεῖ».

(Τίμαιος, 28 c καὶ ἑξ.). Ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος πολλὲς φορὲς εἶχεν ἀναγνώση τὸν μέγαν ῥήτορα Δημοσθένην· τὸν ἐχρησιμοποίησε χωρὶς νὰ παραβλάψη τὴν δημιουργικότητα καὶ τὴν πρωτοτυπίαν του. Θὰ σᾶς φέρω ἕνα παράδειγμα. Ὁ Δημοσθένης ὡμίλει εἰς τοὺς Ἀθηναίους (στὸν Βον Ὀλυνθιακὸν) διὰ τὴν αὔξησιν τῆς δυνάμεως τοῦ Φιλίππου, τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας. Ἡ δύναμις αὐτὴ τοῦ Φιλίππου κατὰ τὴν ἀντίληψιν τοῦ Δημοσθένους, δὲν ἐστηρίζετο οὔτε εἰς τὴν ἀλήθειαν οὔτε εἰς τὴν δικαιοσύνην, εἰς καμμίαν δηλαδὴ ἠθικὴν ἀρχήν, καθὼς λέγομεν σήμερον· ἑπομένως ἦτο οἰκοδόμημα χωρὶς στερεὰς βάσεις καὶ θὰ ἔπιπτε. Διὰ τὴν παράστασιν τῆς ἐννοίας αὐτῆς μετεχειρίσθη τὴν εἰκόνα τοῦ πλοίου καὶ τῆς οἰκίας· «ὥσπερ γὰρ οἰκίας οἶμαι καὶ πλοίου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων τὰ κάτωθεν ἰσχυρότατ᾽ εἶναι δεῖ, οὕτω καὶ τῶν πράξεων τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ὑποθέσεις ἀληθεῖς καὶ δικαίας εἶναι προσήκει». Ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος, ὁ χριστιανὸς αὐτὸς Δημοσθένης, τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν δικαιοσύνην θεωρεῖ προερχομένην ἀπὸ τὸν Θεόν, ἀπὸ τὴν Αὐτοαλήθειαν καὶ τὴν Αὐτοδικαιοσύνην· ὁδηγεῖ λοιπὸν τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὴν πηγὴν ἐκείνην, ζητεῖ νὰ τὸν φέρῃ κοντὰ στὸν Θεόν, πεπεισμένος ὅτι ἐκεῖνος ὅστις ἐπικοινωνεῖ μὲ τὸν Θεὸν καὶ δίκαιος καὶ ἀληθὴς εἶναι καὶ ὅλας τὰς ἀρετὰς τὰς ἔχει. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐπικοινωνία, ἡ συνομιλία καὶ ἡ μυστικὴ μὲ τὸν Θεὸν ἕνωσις κατορθώνεται μὲ τὴν προσευχήν, αὐτὴν θεωρεῖ ὡς βάσιν τοῦ βίου. Ἐπαναλαμβάνει τὴν εἰκόνα τοῦ Δημοσθένους ὡς ἑξῆς· «καὶ ὥσπερ πλοῖον καὶ οἰκίαν τὰ κάτωθεν ἰσχυρὰ ποιεῖ καὶ συνέχει, οὕτω τὸν ἡμέτερον βίον αἱ προσευχαὶ συγκρατοῦσι» (περὶ προσευχῆς, Migne 51, στ. 775) Δὲν εἶναι λοιπὸν κατὰ μέγα μέρος κλασσικὴ ἡ μόρφωσις τῶν τριῶν φωστήρων τῆς Ἐκκλησίας, δὲν συναντῶμεν εἰς αὐτοὺς ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ὠνόμασεν ὁ Πλάτων «ἁρμονίαν μόνην ἑλληνικήν»; Οἱ προπάτορές μας πόσον ὀρθὰ ἐσκέφθησαν νὰ συνδυάσουν τὴν ἑορτὴν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων μὲ τὸν ἑορτασμὸν τῶν σοφῶν αὐτῶν ἱεραρχῶν! Αὐτοὶ ἀνεδείχθησαν βαθεῖς καὶ πιστοὶ ἑρμηνευταὶ τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πνεύματος καὶ ἐδημιούργησαν νέον ἑλληνικὸν πνεῦμα ἠρτυμένον μὲ τὸ εὐαγγελικὸν ἅλας, συνέθεσαν τὴν τελείαν χριστιανικὴν καὶ ἑλληνικὴν μουσικήν. Ἐδίδαξαν μὲ τοὺς λόγους, ἀλλὰ καὶ μὲ τὰ ἔργα, μὲ τὸ ζωντανόν των παράδειγμα· ᾐσθάνθησαν βαθειὰ καὶ ἐφήρμοσαν αὐστηρὰ τὰ λόγια τοῦ Κυρίου «ὃς δ᾽ ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν». Εἰς τὴν εὐαίσθητον καρδίαν των ἀνυψώνοντο φλόγες ἀγάπης πρὸς τὸν Χριστὸν, ἀγάπης πρὸς τὴν Ἀνθρωπότητα. Διὰ τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ ἠγωνίζοντο μὲ ὅλα τὰ μέσα, ἕτοιμοι νὰ θυσιάσουν τὰ ὑπάρχοντά των, καὶ αὐτὴν τὴν ζωήν των. Μέσα στὴν ψυχήν των διαρκῶς ἀντηχοῦσαν τὰ λόγια τοῦ Ἀποστόλου Παύ-

λου «τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, θλίψις, ἢ στενοχωρία, ἢ διωγμός, ἢ λιμός, ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα ... ἐν πᾶσι τούτοις ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς» (Ρωμ. Η΄ 25,37). Πρὶν νὰ διδάξουν μὲ τὰ λόγια των, ὡμίλει καὶ ἐδίδασκεν ὁ ὅλος βίος των. «Ἀλλ' εὔκολον τοῦτο τὸ φιλοσοφεῖν ἐν ῥήμασιν, ἐβροντοφώνει στὴν τότε πολυάνθρωπον Ἀντιόχειαν ὁ θεῖος Χρυσόστομος, δίδαξόν με διὰ τοῦ βίου τοῦ σοῦ· αὕτη ἡ διδασκαλία ἀρίστη» (ΙΔ΄ ὁμιλ. Πράξεις). Ἐφήρμοζον τὴν ἀρίστην αὐτὴν διδασκαλίαν ὅταν διέθετον τὰς ἀτομικάς των περιουσίας διὰ νὰ ἱδρύουν καὶ νὰ συντηροῦν νοσοκομεῖα καὶ ὀρφανοτροφεῖα, ὅταν ἐθυσίαζον πολλὰς νύκτας καὶ ἡμέρας διὰ νὰ περιθάλπουν ἀσθενεῖς καὶ νὰ παρηγοροῦν δυστυχεῖς. «Δακρύομεν, ὀδυνώμεθα, εἰ καὶ μὴ φανερῶς ἀλλὰ κατὰ καρδίαν», ἔλεγεν ὁ Χρυσόστομος. Ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος εἰς τὸν ἐπιτάφιον τοῦ Μ. Βασιλείου λέγει· ἄλλοι ἀνεδείχθησαν μὲ τὰ πολυτελῆ ἁμάξια των «δίφρους φιλοκάλους», ἄλλοι μὲ τὰς λαμπράς των ἐνδυμασίας, αὐτοὶ εἶναι οἱ ἆθλοι των, «Βασιλείου δὲ οἱ νοσοῦντες καὶ τὰ τῶν τραυμάτων ἄκη καὶ ἡ Χριστοῦ μίμησις, οὐ λόγῳ μὲν ἔργῳ δὲ λέπραν καθαίροντος». Ὁ ἀδαμάντινός των χαρακτήρ, αἱ ἀπαστράπτουσαι ἀρεταί των, τὸ σπινθηροβόλον πνεῦμά των ὑπερεκχειλίζουν εἰς κάθε σελίδα τῶν συγγραμμάτων των· εἰς ἐκεῖνα ὡς εἰς ἀνάγλυφον παριστάνονται ἡ μεγαλοφυΐα των, τὸ βάθος τῆς εὐσεβείας των, ἡ ἀπέραντος ἔκτασις τῆς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἀγάπης των· μὲ τὰ συγγράμματά των εὐηργέτησαν, εὐεργετοῦν καὶ θὰ εὐεργετοῦν τὴν ἀνθρωπότητα. Εἶναι πνεύματα πολὺ ἀνώτερα παρ' ὅ,τι συνήθως νομίζομεν· μὲ τὴν πολυμερῆ δρᾶσίν των καὶ μὲ τὰ γραπτὰ μνημεῖά των ἐξησφάλισαν μέλλον ἀσάλευτον, ἀθάνατον. Ἔστησαν εἰς τὰς ψυχὰς πολλῶν γενεῶν ἀνθρώπων βωμοὺς ἀγάπης, ἐκτιμήσεως, σεβασμοῦ καὶ θαυμασμοῦ, βωμοὺς ποὺ δὲν θὰ τοὺς ῥίψῃ κανένας ἄνεμος, βωμοὺς ποὺ θὰ σέβεται πάντοτε καὶ αὐτὸς ὁ ἄλλως πανδαμάτωρ χρόνος. Οἱ κοινοί, οἱ συνήθεις ἄνθρωποι, παράγουν προϊόντα ἐφήμερα· περιστρέφουν τὰς μικράς των προσπαθείας περὶ τὸ ἑκάστοτε πενιχρὸν καὶ φευγαλέον παρόν· εἶναι ἡμερόβιοι ἐργάται, «μεροδοῦλι μεροφάγι» καθὼς λέγει καὶ ἡ λαϊκὴ παροιμία. Ἄνθρωποι ὅμως ὅπως οἱ τρεῖς ἱεράρχαι, ὑπέροχα πνεύματα, χρυσοῖ χαρακτῆρες, ἄδολοι, ἀνυποκρίτως εὐσεβεῖς, πλημμυρισμένοι ἀπὸ ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν, παράγουν ἔργα τὰ ὁποῖα ἀνήκουν πολὺ περισσότερον εἰς τὸ μέλλον παρὰ εἰς τὸ παρόν, πολὺ περισσότερον εἰς τὴν ἀθανασίαν παρὰ εἰς μίαν παροδικὴν χρησιμοποίησιν. Θὰ τοὺς μνημονεύουν ὅλαι αἱ γενεαὶ μὲ τὰ ἑξῆς λόγια τοῦ Ἀποστόλου Παύλου· «Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ὧν ἀνα-

θεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς μιμεῖσθε τὴν πίστιν». (Ἑβραίους ΙΓ', 7.)

Ἄς μιμούμεθα τὴν πίστιν των καὶ ἂς διαβάζωμεν τὰ συγγράμματά των διὰ νὰ ἐνισχυώμεθα εἰς τὴν πίστιν, νὰ τελειοποιούμεθα ἠθικῶς καὶ νὰ ἐκπολιτιζώμεθα τελειώτερον. Τὰ γραπτὰ μνημεῖα τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν μας εἶναι ἀπέραντοι πνευματικοὶ καὶ ἠθικοὶ λειμῶνες ὅπου ἠμπορεῖ νὰ ἱκανοποιηθῇ καὶ τὸ πλέον ἀπαιτητικὸν καὶ ἀκόρεστον πνεῦμα καὶ ἡ πλέον εὐαίσθητος καρδία. Ὅταν βγαίνῃ κανεὶς ἀπὸ τοιαῦτα πνευματικὰ λειβάδια αἰσθάνεται ὅτι εἶναι πολὺ ἀνώτερος διανοητικῶς καὶ ἠθικῶς παρ' ὅ,τι ἦτο τὴν στιγμὴν ποὺ ἔμβαινε εἰς αὐτά. Τί κρῖμα, τί δυστυχία τὸ ὅτι δὲν ἐκμεταλλευόμεθα τοὺς ἀκενώτους αὐτοὺς πνευματικοὺς καὶ ἠθικοὺς προγονικοὺς θησαυρούς!! Ἀφήνομεν φυλακισμένους, ἀχρήστους, μεγάλους παιδαγωγοὺς οἱ ὁποῖοι εἶναι ὠφέλιμοι, ὠφελιμώτατοι διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς διανοίας καὶ τὴν διάπλασιν τῆς καρδίας τῶν νέων. Ἡ νεολαία τῆς ἐποχῆς μας ἀντὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νὰ ἀναπνέῃ μέσα εἰς τοὺς ἀειθαλεῖς λειμῶνας τῶν ἀθανάτων αὐτῶν παιδαγωγῶν, ἀκάθεκτος ρίπτεται εἰς τοὺς ἀγρούς, ὅπου τὰ ἀγριόχορτα, τὰ πικρὰ βότανα, τὰ δηλητηριώδη ποὺ δηλητηριάζουν καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν, προτιμᾷ τὰ ἐλαφρὰ μυθιστορήματα, τοὺς ὀλεθρίους δηλαδὴ αὐτοὺς παιδαγωγούς. «Ἂν ψυχῇ παιδὸς, λέγει ὁ θεῖος Χρυσόστομος, ἐπιστῆσαι δέῃ παιδαγωγὸν, ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε τὸν ἐπελθόντα αἱρούμεθα. Καίτοι τῆς τέχνης ταύτης οὐκ ἔστιν ἄλλη μείζων. Τί γὰρ ἴσον τοῦ διαπλάσαι ψυχὴν καὶ ρυθμίσαι νέου διάνοιαν;» (ὁμιλ. ΝΘ' εἰς Ματθ.). Εἶναι πρόληψις ἄδικος, εἶναι πλάνη καταστρεπτικὴ τὸ νὰ νομίζωμεν ὅτι ἡ ἀνάγνωσις καὶ μελέτη τῶν συγγραμμάτων τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ καθόλου τῶν σοφῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἀποτελεῖ στοιχεῖον συγχρονισμένης μορφώσεως. Ὅταν ἡ Ἀνθρωπότης θὰ παύσῃ νὰ ἀσχολῆται μὲ τὰς ἀτελειώτους ἀκάρπους συνδιασκέψεις, ὅταν δὲν θὰ ὁμιλῇ πλέον δι' ὅπλα, διότι εἰς τὴν θέσιν των θὰ βλέπῃ μηχανήματα καὶ ἐργαλεῖα προϊόντα τελειοτέρου πολιτισμοῦ, ὅταν ἐπικρατήσουν ὁριστικῶς καὶ γενικῶς αἱ ἀρχαὶ τοῦ Ἄρχοντος τῆς εἰρήνης, ὅταν βασιλεύσῃ πανταχοῦ ἐκεῖνο ποὺ ὠνόμασεν ὁ ὑψιπέτης Πίνδαρος «ἀπόλεμον εὐνομίαν», τότε θὰ ἀντιληφθῇ ἡ ἀνθρωπότης πόσον συνέβαλον εἰς τὸ μέγα, τὸ κολοσσιαῖον, τὸ θαυμάσιον, τὸ θεῖον αὐτὸ ἔργον, οἱ μεγάλοι αὐτοὶ ὁδηγοὶ τῆς Ἀνθρωπότητος, τὰ χρυσᾶ αὐτὰ σκεύη τῆς Ἐκκλησίας, οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι.

Ὦ ποιμένες ἀθάνατοι, προστάται τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, σᾶς βλέπομεν τώρα—μᾶς τὸ ἐπέτρεψεν ἡ ἄφατος τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπία — βλέπομεν τὰς σκιάς σας νὰ σκεπάζουν τὸν ἱστορικὸν αὐτὸν θρόνον, ὁ ὁποῖος

ἦτο θρόνος καὶ τῆς πατριαρχείας σας· αἱ νοεραὶ χεῖρές σας τὸν βαστάζουν· πολλὲς φορὲς ἐσαλεύθη· ποτὲ δὲν ἔπεσε· «ἔπηξε γὰρ αὐτὸν ὁ Κύριος καὶ οὐκ ἄνθρωπος». (Ἑβρ. Η΄ 17.) Ἐκεῖ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν καταβιβάζεται ἀπὸ τὸν οὐρανὸν ἡ τρίφωτος πνευματικὴ λυχνία σας καὶ στέκει κρεμασμένη· φωτίζει τὸν θρόνον μὲ τὰς ἀκτῖνας τὰς ποίας δέχεται διαρκῶς ἀπὸ τὴν τρισήλιον θεότητα.

Ὅταν, Παναγιώτατε, ὑψώνῃς τὸ τρικέρι διὰ νὰ εὐλογήσῃς τοὺς ὀρθοδόξους, τὰ ἀγαπητὰ τέκνα Σου, ἐπάνω ἀπὸ τὸ ὑλικὸν τρικέρι αἰωρεῖται ἡ τρίφωτος μυστικὴ λυχνία, ἐκείνη Σὲ εὐλογεῖ, ἐκείνη Σὲ φωτίζει, ἐκείνη Σὲ ἐνισχύει. Αὐτὴν τὴν λυχνίαν κρατεῖς εἰς τὴν σεπτὴν δεξιάν Σου καὶ Σὺ καὶ οἱ συνδιοικηταί Σου ἱεράρχαι ὅταν ἀναβαίνουν τὸν ἀνηφορικόν Γολγοθᾶν. Εἰς τὸν Γολγοθᾶν αὐτὸν, εἰς τὸν θρόνον Σου καὶ εἰς τὴν τρίφωτον λυχνίαν εἶναι γραμμένα τὰ λόγια τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου. «Ἀγὼν ἐστὶν ὁ παρὼν καιρὸς, πόλεμος ἐστὶ καὶ μάχη». (ΛΑ΄ ὁμιλ. πράξ.) καὶ τὰ ἑξῆς τὰ ὁποῖα ἀνέφερα εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου μου «τὰ ὅπλα τοῦ δικαίου, ὑπομονὴ καὶ καρτερία». Εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Γολγοθᾶ ἡ ἀνεξερεύνητος πρόνοια καὶ σοφία τοῦ Θεοῦ ἔστησε τὰς ἁψῖδας τοῦ τελικοῦ θριάμβου, τῆς ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς νίκης. Ἐκεῖ ἐστεφανώθησαν μὲ τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον καὶ οἱ σήμερον ἑορταζόμενοι εὐκλεεῖς καὶ πανένδοξοι Τρεῖς Ἱεράρχαι.

ΑΙ ΕΟΡΤΑΙ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΤΟΥΣ

ΑΙ ΑΝΤΑΛΛΑΓΕΙΣΑΙ ΕΠΙΣΗΜΟΙ ΠΡΟΣΡΗΣΕΙΣ
ΚΑΙ ΕΥΧΑΙ, ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

ΦΩΤΙΩ τῷ Παναγιωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης, καὶ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ.

ΜΕΛΕΤΙΟΣ Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς, ἀσπασμὸν ἅγιον ἐν Χριστῷ τεχθέντι.

Εἴη εὐλογητὸν τὸ ὄνομα τοῦ ἐν οὐρανοῖς Πατρὸς ὅτι κατηξίωσεν ἡμᾶς ἑστάναι αὖθις πρὸ τοῦ λίκνου τοῦ ἐνανθρωπήσαντος μονογενοῦς αὐτοῦ Υἱοῦ καὶ τὴν γέννησιν αὐτοῦ ἐκ τῆς ἁγνῆς Παρθένου προσκυνοῦντας, πληρῶσαι τὴν καρδίαν χαρᾶς καὶ εἰρήνης, παραμυθίας καὶ γλυκασμοῦ εἰς ἀνακούφισιν ἀπὸ τῶν θλίψεων καὶ τῶν πικριῶν ἐν αἷς διερχόμεθα τὴν ἐπὶ γῆς σταδιοδρομίαν.

Πόρρωθεν ἤδη πρὸς τὴν Βηθλεὲμ ἀτενίζοντες καὶ τὸ σπήλαιον κατανοοῦντες ἐκρατυνόμεθα τῇ πίστει καὶ ἰσχυροὶ ἐγινόμεθα τῇ ἐλπίδι, νῦν δὲ πρὸ τῆς θείας συγκαταβάσεως γονυπετοῦντες, οὐκέτι τῶν θλίψεων μνημονεύομεν μᾶλλον δὲ καὶ καυχόμεθα ἐν αὐταῖς εἰδότες ὅτι ἡ θλίψις ὑπομονὴν κατεργάζεται, ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμήν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα, ἡ δὲ ἐλπὶς οὐ καταισχύνει. Ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐφανερώθη εἰς ἡμᾶς διὰ τῆς ἐν μέσῳ ἡμῶν παρουσίας τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ ἐν δούλου μορφῇ, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς Αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ᾽ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.

Ἔλθοι ἐφ᾽ ἡμᾶς πιστεύοντας εἰς Αὐτὸν ὡς εἰς ἀνθρώπους εὐδοκίας ἡ εἰρήνη, ἣν ψάλλει ὁ χορὸς τῶν ἀγγέλων ὑπεράνω τοῦ Σπηλαίου, ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ, ἡ πάντα νοῦν ὑπερέχουσα, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθημεν ἐν ἑνὶ σώματι.

Διὰ ταῦτα καὶ ἡμεῖς ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰρήνῃ ἀσπαζόμενοι τὴν Ὑμετέραν ἐπιπόθητον Παναγιότητα καὶ τοὺς σὺν Αὐτῇ ποιμένας καὶ τὴν ὑπ' Αὐτὴν ποίμνην ἐπὶ τῇ Γεννήσει τοῦ Λυτρωτοῦ, ἐπευχόμεθα Αὐτῇ καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ Αὐτῆς διαρκῆ τὴν εἰρήνην καὶ ἀδιάλειπτον τὴν χαρὰν ὅτι ἐτέχθη ἡμῖν σήμερον Σωτὴρ ἐν πόλει Δαυΐδ, χρηστότητος δὲ καὶ ἀγαθωσύνης πεπληρωμένον τὸν ἀνατέλλοντα νέον ἐνιαυτόν.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, Χριστούγεννα 1934.

Τῆς Ὑμετέρας Γερασμίας Παναγιότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς

† Ὁ Ἀλεξανδρείας Μελέτιος.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ

Παναγιώτατε καὶ Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης, καὶ Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περισπούδαστε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κ. Φώτιε, τὴν Ὑμετέραν Σεβασμίαν Παναγιότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Ἐπὶ ταῖς προκειμέναις σεπταῖς καὶ κοσμοσωτηρίοις ἑορταῖς τῆς τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐνανθρωπήσεως καὶ ἐπιφανείας, μετὰ περισσῆς χαρᾶς προαγόμεθα προσαγορεῦσαι ἀδελφικῶς τὴν περισπούδαστον ἡμῖν Ὑμετέραν Παναγιότητα, προσφέροντες Αὐτῇ τὰ εἰλικρινῆ ἡμῶν ἑόρτια συγχαρητήρια καὶ εὐχόμενοι ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας πρὸς τὸν Σωτῆρα καὶ Λυτρωτὴν ἡμῶν ὅπως καταξιοῖ Αὐτὴν καὶ τὰ σεπτὰ μέλη τῆς περὶ Αὐτὴν Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τὴν ἐμπεπιστευμένην Αὐτῇ λογικὴν ποίμνην ἑορτάζειν καὶ πανηγυρίζειν ἐπὶ πλείονας ἐτῶν περιόδους τὰς ἁγίας ταύτας ἑορτάς, εἰς δόξαν καὶ εὔκλειαν τῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ πλήρη εὐόδωσιν τοῦ εὐαγγελικοῦ ἔργου ἐπὶ τῆς γῆς.

Ἐν Δαμασκῷ, Δεκέμβριος τοῦ 1934

Τῆς Ὑμετέρας περισπουδάστου Παναγιότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς

† ὁ Ἀντιοχείας Ἀλέξανδρος

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Τηλεγράφημα.

Ἱερουσαλήμ, 1 Ἰανουαρίου 1935

Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Φώτιον

Σταμπούλ

Ἐπὶ νέῳ ἐνιαυτῷ συγχαίρων ἐγκαρδίως εὔχομαι μακρότητα ἡμερῶν ἐπ' ἀγαθῷ Ἐκκλησίας.

Τοποτηρητὴς

† Ἀρχιεπίσκοπος Μελίτων

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

20 (7) Δεκεμβρίου 1934

Παναγιώτατε καὶ Θειότατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης, καὶ Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα, Κύριε Φώτιε, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, τὴν Ὑμετέραν φίλην Παναγιότητα ἀδελφικῶς κατασπαζόμενοι ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Διατελοῦντες εἰσέτι ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ φοβεροῦ ἀδικήματος τῶν ἀνθρώπων, ὅπερ ἐσχάτως ᾐσθάνθη ἰδιαιτέρως ἡ καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησία καὶ τὸ ἔθνος καὶ τὴν πᾶσαν ἐλπίδα ἡμῶν ἀναθέμενοι εἰς Ἐκεῖνον, ὅστις ὡς ὁ Ἥλιος τῆς Δικαιοσύνης ἐνεφανίσθη τῷ κόσμῳ ἅπαντι, ἵνα ἡμᾶς τε σώσῃ καὶ ἅπαν τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος διὰ τῆς ἐνισχύσεως καὶ ἐμπεδώσεως τοῦ πνεύματος τῆς εἰρήνης καὶ τῆς δικαιοσύνης ἐν τῇ ἀνθρωπότητι, σπεύδομεν ἵνα καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐγκαρδίως συγχαρῶμεν τῇ ἡμετέρᾳ λίαν ἀγαπητῇ ἡμῖν Παναγιότητι τὰς χαρμοσύνους ταύτας ἡμέρας τῆς τοῦ Χριστοῦ Γεννήσεως καὶ τοῦ ἐπερχομένου Νέου Ἔτους.

Εὐχόμενοι ἀπὸ καρδίας ὅπως ὁ ἐπὶ τῆς γῆς Χριστὸς χαρίσηται τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι ἄκραν ὑγείαν καὶ γαλήνην ψυχῆς, ἵνα καὶ κατὰ τὸ ἐπερχόμενον Νέον Ἔτος ἐξασκήσῃ ἐπιτυχῶς τὰ ἱερὰ Αὐτῆς καθήκοντα τῆς καλῆς ποιμαντορίας ἐν τῇ καθ' Ὑμᾶς Ἁγίᾳ καὶ ἀδελφικῇ Ἐκκλησίᾳ πρὸς δόξαν Θεοῦ καὶ σωτηρίαν τοῦ εὐσεβοῦς ποιμνίου, κατα-

σπαζόμεθα Αὐτὴν φιλήματι ἁγίῳ καὶ διατελοῦμεν μετὰ πολλῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης·

Ἐν Βελιγραδίῳ, Χριστούγεννα τοῦ 1934 ἔτους

Τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
† Ὁ Βελιγραδίου Βαρνάβας

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΥΠΡΟΥ

Παναγιώτατε καὶ Θειότατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης, καὶ Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν ἀγαπητὲ καὶ σεβαστὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ Κύριε Κύριε Φώτιε, τὴν Ὑμετέραν Σεβασμίαν Παναγιότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ κατασπαζόμενος ὑπερήδιστα προσαγορεύω.

Βηθλεὲμ ἡ ἁγία εὐτρεπίζεται ὑποδεξομένη ἀξίως τὸν Ποιητὴν τῶν ὅλων Θεὸν παιδίον νέον ἐκ Παρθένου τικτόμενον. Σύμπασα δι᾿ ἡ χριστωνυμοῦσα οἰκουμένη ἑτοιμάζεται ὑπαντήσουσα πρεπόντως τῷ δι᾿ ἄκραν συγκατάβασιν καὶ φιλανθρωπίαν ἐξ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν κατερχομένῳ Δεσπότῃ τῆς κτίσεως καὶ Παμβασιλεῖ.

Εὐδοκίᾳ οὖν τοῦ Πρυτάνεως τοῦ σύμπαντος Θεοῦ, ἐπὶ τὰ πρόθυρα ἱστάμενος τῆς μεγάλης καὶ φωτοφόρου ἑορτῆς τῆς ὑπὲρ λόγον καὶ ἔννοιαν κατὰ σάρκα Γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ, χαίρων μὲν εὐλογῶ καὶ αἰνῶ τὸν Δοτῆρα τοῦ ἀγαθοῦ τούτου Κύριον, ἄσμενος δὲ τὰ καθιερωμένα ἐπιτελῶν, πρόφρονι θυμῷ ἐπείγομαι εἰς νοερὰν τῆς Ὑμετέρας Γερασμίας Παναγιότητος ἐπίσκεψιν.

Ἐν ἑορτίῳ διαθέσει, ἐν ἀγάπῃ ἀδελφικῇ καὶ φιλήματι ἁγίῳ περιπτυσσόμενος Αὐτὴν καὶ συγχαίρων Αὐτῇ καὶ συνηδόμενος ἐπὶ τῇ περὶ ἡμᾶς ἀφράστῳ θείᾳ οἰκονομίᾳ, θερμῶς δέομαι τοῦ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν Ἐνανθρωπήσαντος Θεοῦ ἡμῶν καὶ Κυρίου, ἵνα πᾶσαν Αὐτῇ δωρῆται ἀγαθωσύνην, ἵνα πᾶσαν βραβεύῃ τῇ Ἁγίᾳ Αὐτῆς Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ φιλοθέῳ Ποιμνίῳ εὐλογίαν καὶ δωρεάν.

Ἀλλὰ παρακαλῶ ἔτι τὸν Δημιουργὸν τῶν αἰώνων καὶ Ἐξουσιαστὴν τῶν καιρῶν καὶ τῶν χρόνων, ἵνα χαρίσηται Ὑμῖν τὸν ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ τῶν αἰώνων ἐπανατέλλοντα νέον τῆς χάριτος ἐνιαυτὸν ἔμπλεων ἀγαθῶν παντοίων καὶ ἵνα ἀποδείξῃ τοῦτον ὠφέλιμον τῇ ὅλῃ ἁγίᾳ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ, παρέχων αὐτῇ κατ᾿ αὐτὸν αἰσίαν ἔκβασιν βουλῶν καὶ ἔργων καὶ πᾶσαν καθόλου πρόοδον καὶ ἀκμήν.

Ταῦτα εὔχομαι ὁλοψύχως ἀδελφικῷ καθήκοντι ἐξ ἐνόματος τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας Κύπρου, αἰτούμενος δὲ τὴν Ὑμετέραν Θεοχαρίτωτον Κορυφὴν ἵνα ἐν ταῖς πρὸς Κύριον ἐντεύξεσιν Αὐτῆς μιμνήσκηται καὶ ἡμῶν καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς, τῇ ὀρφανίᾳ καὶ τοῖς δεινοῖς εἰσέτι κατατρυχομένης, Ἐκκλησίας, ἀπονέμω αὖθις Αὐτῇ τὸν ἐν Χριστῷ τεχθέντι ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν καὶ διατελῶ

Τῆς Ὑμετέρας Γερασμίας Παναγιότητος
ἐλάχιστος καὶ ὅλως πρόθυμος ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
† Ὁ Πάφου Λεόντιος
Τοποτηρητὴς τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Θρόνου Κύπρου

Τῇ 18 Δεκεμβρίου 1934.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τηλεγράφημα:

Ἀθῆναι, 26/12/34

Παναγιώτατον Πατριάρχην Φώτιον
Φανάριον

Συγχαίροντες εὐχόμεθα πᾶσαν παρὰ Κυρίου ἐνίσχυσιν ἐν νέῳ ἐνιαυτῷ χρηστότητος.

† Ἀρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος

Σημ. Ἡ Α. Μακαριότης ἀπηύθυνε ὁμοίως καὶ θερμὸν ἐπὶ ταῖς αὐταῖς Ἁγίαις Ἑορταῖς συγχαρητήριον καὶ εὐχετήριον γράμμα.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

Ὑμετέρα Παναγιότης

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Ἡ ἁμαρτωλὸς ἀνθρωπότης βεβασανισμένη ὑπὸ τῆς ματαιότητος καὶ τῆς θλίψεως τῆς καθημερινῆς ὑπάρξεως ἐναγωνίως ἀναμένει σωτηριώδη βοήθειαν καὶ παραμυθίαν ἄνωθεν, ἵνα ἐνισχύσῃ τὴν ἀδύνατον αὐτῆς φύσιν καὶ διαθερμάνῃ τὴν σβεννυμένην πίστιν πρὸς τὸ σωτήριον τῆς πορείας κατὰ τὰς ὁδοὺς τοῦ Κυρίου.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν εὐσεβῶν πιστῶν μετ' ἰσχυρᾶς πάλιν ἐλπίδος στρέφονται πρὸς τὸν ἐπανατείλαντα ἀστέρα τῆς Βηθλεέμ, ἐν ταῖς ἀκτῖσι τοῦ

ὁποίου εὑρίσκουσιν οὗτοι ἀνεξάντλητον πηγὴν πνευματικῆς ἐνισχύσεως καὶ χαρᾶς ἐν τῷ Υἱῷ τοῦ Θεοῦ τῷ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν γεννηθέντι ἐκ τῆς πανάγνου Παρθένου Μαρίας καὶ ἀνακλιθέντι ἐν τῇ πτωχικῇ φάτνῃ.

Ὁ σαρκωθεὶς Λόγος, φωτίσας διὰ τοῦ φωτὸς τῆς σοφίας πάντα τὰ πέρατα τῆς Οἰκουμένης, ἐθανάτωσε τὸν θάνατον καὶ καθεῖλε τὴν ἐξουσίαν τοῦ σκότους ἥτις ἐβάρυνε ὑπεράνω τοῦ κόσμου καὶ ἄχρι τοῦ νῦν δὲν παύει καταπολεμοῦσα τὴν μεγαλειότητα καὶ τὴν ἰσχὺν τῆς ἀληθείας.

«Ἀλλά, τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβε» (Ἰω. Α΄ 5). Ὁμολογοῦντες τὴν ἀρχικὴν ταύτην ἀλήθειαν, διπλῶς σήμερον πανηγυρίζομεν καὶ χαίρομεν ἐν Κυρίῳ, καὶ ἐξ ὑπερπληρωμένης καρδίας ψάλλομεν τὸν ὕμνον τοῦ αἴνου καὶ τῆς κατανύξεως πρὸς τὸ Θεῖον Βρέφος Χριστόν.

Χαιρετίζοντες ἐν τῇ Ἁγίᾳ ταύτῃ καὶ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χαρισθείσῃ ἡμέρᾳ τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα καὶ ἐν τῷ ἡμετέρῳ πεφιλημένῳ ἡμῖν Προσώπῳ τὴν Θεοφρούρητον Ἐκκλησίαν Κωνσταντινουπόλεως καὶ εὐχόμενοι τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι ὑγείαν, μακροημέρευσιν καὶ πάντα τὰ ἀγαθὰ παρὰ τοῦ γεννηθέντος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, συγχρόνως ἑνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ δεόμεθα τοῦ Λυτρωτοῦ, ὅπως δωρῆται τῇ Ἁγίᾳ Ἐκκλησίᾳ καὶ τοῖς Πιστοῖς αὐτῆς τέκνοις τὴν καταύγασιν τῆς ἐξ ὕψους Αὐτοῦ δόξης, τὴν εἰρήνην καὶ τὴν εὐδοκίαν ἵνα τάχιον διαλυθῇ τὸ περιβάλλον τὴν γῆν σκότος καὶ ἡ πιστὴ εἰς τὸν Χριστὸν ἀνθρωπότης ἀπαλλαγῇ ἀπὸ πάντων τῶν κακῶν καὶ τῆς προσκαίρου ταύτης ζωῆς καὶ τύχῃ τῆς ποθητῆς αἰωνίου σωτηρίας.

Ἀσπαζόμενος Αὐτὴν ἐν Κυρίῳ
διατελῶ τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
† Διονύσιος
Μητροπολίτης Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας.

Σημ. Ἡ Α. Μακαριότης συνεχάρη τῇ Α. Θ. Παναγιότητι καὶ τηλεγραφικῶς.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΙΒΗΡΙΑΣ

Τῇ 1 Ἰανουαρίου 1935
Ἐν Τιφλίδι.

Ὑμετέρα Παναγιότης, Ἀρχιερεῦ Ἀρχιερέων καὶ Πάτερ Πατέρων,

Ὅταν ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις ἀκούωνται οἱ διὰ πρώτην φορὰν πρὸ 1934 ἐτῶν ὑπὸ τῶν Ἀγγέλων ἐκφωνηθέντες λόγοι « Δόξα ἐν Ὑψίστοις

Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία» (Λουκ. 2, 14), ἡ καρδία ἡμῶν πληροῦται οὐρανίας ἀγαθωσύνης· ὅταν ὅμως βλέπωμεν μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ πνεύματος ὅτι οἱ τὴν γῆν οἰκοῦντες ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν εἰσέτι (Ρωμ. 3, 17), εἰρήνην οὐκ ἐζήτησαν, οὐδὲ ἐδίωξαν αὐτὴν (1 Πέτρ. 3, 11), ἡ θλῖψις προστίθεται εἰς τὴν χαρὰν ἡμῶν.

Ἀλλ᾽ ἐὰν ὅμως ἐνθυμηθῶμεν ὅτι πρὸς λύτρωσιν ἡμῶν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων (Πράξ. 7, 10), ἔχομεν τὸν ἄγγελον τῆς εἰρήνης (Ἡσ. 9, 6) οὗ τὸ τῆς εὐσεβείας μέγα μυστήριον (Α΄. Τιμ. 3, 16) ἑορτάζει σήμερον ἡ Ἁγία Ἐκκλησία, ἐλπίζομεν ὅτι ὄχι μόνον λύπην ἐπὶ λύπῃ δὲν θὰ ἔχωμεν (Φιλιπ. 2, 27), ἀλλ᾽ ὅτι οὗτος θὰ δώσῃ ἡμῖν νὰ ἐμπλησθῶμεν ἀπὸ μαστοῦ τῶν παρακλήσεων αὐτοῦ (Ἡσ. 66, 11).

Ἡ ψυχὴ ἡμῶν, ἥτις ἀγάλλεται ἐκ τῆς παρακλήσεως ἐκείνου (Ψαλμ. 93, 19), ὅστις ἐγεννήθη ἐν Βηθλεέμ, σπεύδει πρὸς τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα καὶ μετὰ τῆς Συνόδου τοῦ Καθολικάτου πάσης Γεωργίας ἀσπάζεται Ὑμᾶς ἀδελφικῶς καὶ χαιρετίζει Ὑμᾶς. Συγχρόνως δεόμεθα τοῦ παιδίου τοῦ δι᾽ ἡμᾶς γεννηθέντος, Ὅστις ἐστὶν ὁ Θεὸς ὁ ἰσχυρὸς (Ἡσ. 9, 6), ἵνα δωρῆται Ὑμῖν καὶ τοῖς Ἱεράρχαις, τῷ κλήρῳ καὶ τοῖς πιστοῖς τοῖς ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν Ὑμῶν, ὑγείαν καὶ εὐτυχίαν ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις τοῖς ἀγαθοῖς, βίον μακρόν, καὶ στερεοῖ μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν τὴν ἀγάπην, τὴν εἰρήνην καὶ τὴν εὐδοκίαν.

Καθολικὸς Πατριάρχης
πάσης Γεωργίας καὶ Ἀρχιεπίσκοπος Μετσχέτης
καὶ Τιφλίδος
† Καλλίστρατος

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΟΥΚΡΑΪΝΗΣ

Τῇ Α. Παναγιότητι, τῷ Παναγιωτάτῳ Φωτίῳ τῷ Β΄, Ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης, καὶ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ.

«Δόξα ἐν Ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία!»

Διὰ τοῦ ἀγγελικοῦ τούτου ὕμνου σύμπας ὁ κόσμος ὁ χριστιανικὸς νῦν ἰδιαιτέρως φλογερῶς δοξολογεῖ τὸν γεννηθέντα κατὰ σάρκα ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας Σωτῆρα ἡμῶν, Ἰησοῦν Χριστόν, διότι ἐκ τῶν σπλάγχνων τῆς θείας αὐτοῦ Ἀγάπης τόσον δαψιλῶς κατεπέμφθησαν ταῖς καρδίαις τῶν ἀνθρώπων τὰ ἀνεκτίμητα ταῦτα ἀγαθὰ τῆς ζωῆς, ἡ εἰρήνη

καὶ ἡ εὐδοκία. Καὶ ἡ Ἁγία Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, πανηγυρίζουσα κατὰ τὰς παρούσας ἡμέρας τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, διαπύρως διπλασιάζει τὰς ἑαυτῆς προσευχάς, ὅπως φωτισθῶσιν, ἐμπνευσθῶσι καὶ διανοιγῶσιν αἱ ψυχαὶ πάντων τῶν τέκνων αὐτῆς πρὸς ἀποδοχὴν καὶ ἐφαρμογὴν ἐν τῇ ζωῇ τῆς θεοδωρήτου εἰρήνης καὶ τῆς εὐδοκίας.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδός τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Οὐκραΐνης, πεπληρωμένη ὑπὸ τῶν ἱερῶν τούτων αἰσθημάτων κατὰ τὰς πανηγυρικὰς ἡμέρας τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ ἐπερχομένου νέου Ἔτους, ταπεινῶς, ἐξ ὀνόματός τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων, τοῦ κλήρου, καὶ τῶν ὀρθοδόξων τέκνων τῆς Οὐκραΐνης, συγχαίρει τῇ Ὑμετέρα Παναγιότητι, τῇ Ἱερᾷ Αὐτῆς Συνόδῳ καὶ πάσῃ Αὐτῆς τῇ Ἁγίᾳ Ἐκκλησίᾳ ἐπὶ τῇ παρούσῃ χαρμοσύνῳ ἑορτῇ καὶ τῷ ἐρχομένῳ νέῳ ἐνιαυτῷ καὶ δεομένη ἐξαιτεῖται παρὰ τοῦ Πανυψίστου Δοτῆρος πάντων τῶν ἀγαθῶν πᾶσιν Ὑμῖν βίον εἰρηνικὸν καὶ εὐημεροῦντα, ὑγείαν καὶ σωτηρίαν.

Μετ' ἀδελφικῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης
Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ διατελῶ
Τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος ταπεινὸς θεράπων

Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ὀρθοδόξου
Ἐκκλησίας Ουκραΐνης

† Ποιμὴν
Μητροπολίτης Χαρκόβου καὶ πάσης Οὐκραΐνης

Χάρκοβον, τῇ 24ῃ Δεκεμβρίου 1934.

ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Παναγιώτατε,

Μετὰ μεγίστης εὐχαριστήσεως ἔλαβον διὰ μέσου τοῦ καλοῦ ἡμῶν φίλου, τοῦ Μητροπολίτου Θυατείρων, τὴν χαιρετιστήριον ἀδελφικὴν Ὑμῶν ἐπιστολήν. Ἐκτιμῶ εἰλικρινῶς τὸ τεκμήριον τοῦτο τῆς Ὑμετέρας καλωσύνης καὶ ἀνταποδίδω Ὑμῖν τὰς θερμοτάτας μου εὐχὰς ἐπὶ τῷ Νέῳ Ἔτει, εἰς ὅ νῦν εἰσήλθομεν.

Εἴθε αἱ Ἐκκλησίαι, ἃς ἑκάτερος ἀντιπροσωπεύομεν, νὰ προσεγγίσωσιν ἐπὶ μᾶλλον, ἐφ' ὅσον παρέρχονται τὰ ἔτη, εἰς τὴν μίαν κοινωνίαν τῆς πίστεως καὶ ἐν ὑπακοῇ εἰς τὸ θέλημα τοῦ οὐρανίου ἡμῶν Διδασκάλου.

Εἴθε ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ νὰ μένῃ μετὰ τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος καὶ ὅλων τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Διατελῶ
Τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
Ὁ Καντουαρίας Κόσμο

ΠΑΛΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΒΕΤΙΑΣ

Παναγιώτατε,

Σήμερον, ἡμέραν τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν, ἣν ὁλόκληρος ὁ Χριστιανισμὸς ἑορτάζει ἐν χαρᾷ, ἐξεχόντως ἀναμιμνήσκομαι τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος ἐν σεβασμῷ καὶ τιμῇ καὶ ἀγάπῃ. Εἴθε ὁ Ἄρχων τῆς εἰρήνης νὰ δαψιλεύῃ εἰς τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα καὶ τὴν σεβασμίαν Ἐκκλησίαν Κωνσταντινουπόλεως τὰς εὐλογίας αὐτοῦ, ἵνα καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ἀπολαύῃ τὴν χαρὰν τῆς εἰρήνης καὶ μετέχῃ τῶν εὐλογιῶν τῶν ἔργων τοῦ Σωτῆρος.

Τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος
ἀφοσιωμένος ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
Δρ. Ἀδόλφος Κιοῦρι
Ἐπίσκοπος τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλβετίας

Βέρνη,
Χριστούγεννα 1934.

Σημ. Εἰς πάντα τὰ ὡς ἄνω τηλεγραφήματα καὶ γράμματα, ὡς καὶ τὰ ληφθέντα λοιπὰ ἑόρτια τῆς Ἱεραρχίας γράμματα, ἐγένοντο αἱ προσήκουσαι ἀπαντήσεις.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ
ΓΕΡΜΑΝΟΥ

Ο ΚΑΘΟΛΙΚΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Προκειμένου εἶτα περὶ τοῦ καθορισμοῦ «τοῦ Καθολικισμοῦ» τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας ὁ συγγραφεὺς ἐπικαλούμενος τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἐπισκόπου Palmer ὅτι «οἱ Ἀγγλικανοὶ δὲν ποιούμεθα χρῆσιν οὔτε τελείας θεωρίας οὔτε αὐστηρᾶς λογικῆς πράξεως» λέγει, ὅτι ὁ καθορισμὸς αὐτὸς μόνον κατὰ προσέγγισιν δύναται νὰ γίνῃ. Ὁ καθολικισμὸς αὐτὸς δὲν εἶναι οὔτε ὁ Ρωμαϊκὸς καθολικισμός, οὔτε ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον ἀποδέχονται οἱ Ἀγγλοκαθολικοὶ ἐν τῇ στενῇ ἐννοίᾳ τοῦ ὅρου, ἀλλ' εἶναι εὐρύτερός τις καθολικισμὸς μὴ ἐπιτρέπων ὅπως τὰ καθολικὰ στοιχεῖα ἐξαφανίσωσιν ἐξ ὁλοκλήρου τὰ Προτεσταντικὰ ἐκ τῆς ζωῆς αὐτοῦ. Ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία ἐξειλίχθη κατὰ τὴν τελευταίαν ἑκατονταετηρίδα ἀπὸ Μετερρυθμισμένης Ἐκκλησίας, ἐν τῇ ὁποίᾳ διεσώζοντο καθολικὰ στοιχεῖα, εἰς Μετερρυθμισμένην Καθολικὴν Ἐκκλησίαν, τ. ἔ. εἰς Ἐκκλησίαν, ἥτις ἐπιθυμεῖ πρὸ παντὸς νὰ διατηρήσῃ τὴν ἑνότητα αὐτῆς πρὸς τὴν ἀδιαίρετον Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ καὶ δὲν λησμονεῖ ὅτι διῆλθε διὰ τοῦ πυρὸς τοῦ καθαρμοῦ, τ. ἔ. ἐξερρίζωσε καταφανεῖς τινας πλάνας. Ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία εἶνε πράγματι σήμερον ἡ νέα media μέσον τι μεταξὺ Ρωμαιοκαθολικισμοῦ καὶ Προτεσταντισμοῦ καὶ ἐγένετο τοιαύτη, διότι ὁ ἀγγλοκαθολικισμὸς ἔδωκεν εἰς αὐτὴν τὰ στοιχεῖα, ἄνευ τῶν ὁποίων ἦτο ἀδύνατον ν' ἀποβῇ ἀληθῶς περιληπτική, Ἐκκλησία - Γέφυρα. Συμπεραίνοντες ἄρα δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν. Καίτοι ἡ ἐντύπωσις τὴν ὁποίαν ἐμποιεῖ ἐκ πρώτης ὄψεως ἡ σημερινὴ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία εἶνε σύνολον ἀντιμαχομένων τάσεων, ἐν τούτοις ὑπάρχουσιν ἰσχυραὶ δυνάμεις ἐργαζόμεναι διὰ τὴν ἑνοποίησιν αὐτῆς. Πρὸς τοῦτο ἐργάζονται οὐ μόνον οἱ ἐκκλησιαστικοὶ αὐτῆς ἡγέται διὰ τῆς διπλωματικῆς αὐτῶν δεξιότητος, ἀλλὰ καὶ τὰ Συνέδρια τοῦ Λάμπεθ, ἅτινα κατὰ δεκαετίαν

συγκαλοῦσι τὸν Ἀγγλικανισμόν. Τὸ ἰδεῶδες εἰς ὃ ἀποβλέπουσιν οἱ ἡγέται οὗτοι δὲν εἶνε μόνον *καθολικὸν* ἐν τῇ ἐννοίᾳ καθ' ἣν ἐκδέχονται τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ ὡς ἀποτελούμενον ἐκ μελῶν πολλῶν, ἑκάστου ὄντος χρησίμου κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον, ἀλλ' εἶνε *καθολικὸν* καὶ οὐσιαστικώτερον, διότι τὴν ἔμπνευσιν αὐτοῦ ἀρύεται ἐκ τῆς πίστεως εἰς τὴν *συνεχῆ καὶ κοινὴν παράδοσιν τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας*. Ἂν οἱ οἰκοδόμοι τῆς μελλούσης Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας ἐπιτύχωσι τοῦ σκοποῦ αὐτῶν, ὁ μέλλων νὰ προκύψῃ *ἀγγλικανικὸς καθολικισμὸς* θὰ περιέχῃ στοιχεῖα προερχόμενα ἐξ ἑκάστης τῶν σημερινῶν μερίδων, ἀπορροφουμένων εἰς μίαν ἰδιόρρυθμον σύνθεσιν, ἄγνωστον τέως εἰς τὸν χριστιανικὸν κόσμον.

Ἐφεξῆς ὁ συγγραφεὺς παρέχει χαρακτηριστικά τινα γνωρίσματα τοῦ εὐρυτέρου τούτου Καθολικισμοῦ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας. Πρῶτον τούτων εἶναι ἡ *πνευματικὴ ἔννοια* τῆς ὁρατῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι τὸ ὄργανον μόνον πρὸς κρείττονα διεξαγωγὴν τοῦ ἔργου τῆς διαδόσεως τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς διακονίας, ἀλλ' εἶνε τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ὅπερ ἠθέλησεν ὁ Θεὸς καὶ ἵδρυσεν ὁ Χριστός, εἶνε ἡ κοινωνία τῶν συνδεδεμένων πρὸς τὸν Θεὸν καὶ δι' αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους. Ἡ Ἐκκλησία καθοδηγεῖται ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν αὐτῇ καὶ λαλοῦντος διὰ τῆς διδασκαλίας, τῆς θείας λατρείας, τῆς ἱεραρχίας. «Εἶναι τὸ ὄργανον, δι' οὗ νῦν τὸ Πνεῦμα *ἐκφαίνεται* ἐν τῷ κόσμῳ». Ὡς ἐν τῇ ἐνανθρωπήσει ὁ Θεὸς εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον ἐν συγκεκριμένῳ ἀνθρωπίνῳ βίῳ, οὕτως ἐξέλεξε συγκεκριμένον ἀνθρώπινον θεσμὸν ὡς τὸ κύριον μέσον τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ. Ἡ Ἐκκλησία ἄρα εἶναι τρόπον τινὰ ἐπέκτασις τῆς ἐνανθρωπήσεως. Ἡ Ἐκκλησία εἶνε πρὸ παντὸς κοινωνία θείας λατρείας, ὡς μαρτυρεῖ ἡ κεντρικὴ θέσις, ἣν κατέχει τὸ Εὐχολόγιον ἐν τῇ Ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ. Ὡς δὲ ἡ διδασκαλία παρὰ τὴν μεγάλην αὐτῆς σπουδαιότητα αὔξει ἐκ τῆς κοινῆς θείας λατρείας — lex orandi lex credendi καὶ οὐχὶ ἀντιστρόφως — οὕτω καὶ ἡ χριστιανικὴ ἐνέργεια πηγάζει ἐκ τῆς κοινῆς λατρείας Θεοῦ, πλήρους ἀγάπης, οὗτινος ἡ ἐν τοῖς μυστηρίοις παρεχομένη χάρις ἱκανοῖ τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους. Ἡ Ἐκκλησία ὡς ὁρατὸν ἵδρυμα συνεπάγεται τὴν ὕπαρξιν ἐν αὐτῇ ὡρισμένου πολιτεύματος, οὗ ἀκρογωνιαῖος λίθος εἶνε τὸ ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα. Καίτοι δὲ ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία δὲν ἔχει καθωρισμένην τὴν διδασκαλίαν αὐτῆς περὶ τῆς ἐννοίας τοῦ ἐπισκοπικοῦ βαθμοῦ καὶ δὲν ἀμφισβητεῖ τὴν πνευματικότητα τῶν λειτουργημάτων τῶν νῦν ἐν χρήσει ἐν ταῖς μὴ Ἐπισκοπικαῖς Ἐκκλησίαις, ἐπιμένει διδάσκουσα ὅτι ὁ Ἐπισκοπικὸς βαθμὸς εἶνε ἀπαραίτητον στοιχεῖον μιᾶς ἀληθοῦς Καθολικῆς Ἐκκλησίας. «Ἡ ζωὴ τοῦ Πνεύματος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ εὗρε τὸ ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα ὡς τὸ καταλληλότατον ὄργανον διὰ τὰς λειτουργίας, τὰς ὁποίας τοῦτο ἐκτελεῖ» (Lambeth Confer. p. 116).

Ἡ σπουδαιότης ἀφ' ἑτέρου τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονός, ὅτι καὶ ἐκείνη, ὡς ἡ πίστις, ἐκφαίνουσι τὴν συνέχειαν τῆς παραδόσεως, ἥτις εἶνε τὸ χαρακτηριστικὸν γνώρισμα Καθολικῆς Ἐκκλησίας. *Ἡ συνεχὴς παράδοσις* εἶνε τὸ ζῶν ρεῦμα τῆς αὐταποκαλύψεως τοῦ Θεοῦ τὸ διῆκον διὰ τῆς ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀποτελεῖται «ἐκ τῶν ἀληθειῶν, αἵτινες κατέρχονται ἀπὸ τοῦ Κυρίου καὶ τῶν Ἀποστόλων διὰ τῶν Πατέρων, ὁμολογοῦνται ὁμοφώνως καὶ συνεχῶς ὑπὸ τῆς ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας καὶ διδάσκονται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τὴν καθοδηγίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος». Καίτοι δὲ ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία δὲν ἀποδέχεται τὴν παράδοσιν, ὡς *ἰδιαιτέραν πηγὴν* ἀληθείας, διότι ἡ Γραφὴ περιέχει πάντα τὰ πρὸς σωτηρίαν ἀναγκαῖα, οὐχ ἧττον θεωρεῖ αὐτὴν ἀπαραίτητον διὰ τὴν ὀρθὴν κατάληψιν τῶν Γραφῶν, «καθόσον αὕτη συμπληροῖ, ἐξηγεῖ καὶ ἑρμηνεύει αὐτάς», καὶ φρονεῖ ὅτι Γραφὴ καὶ Παράδοσις εἶνε ἀδιαχώριστα. Ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία ὀφείλει νὰ συγκρίνῃ τὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν λειτουργίαν αὐτῆς πρὸς τὴν τῆς ἀρχεγόνου Ἐκκλησίας, νὰ ἐξαίρῃ ὅ,τι ἀνήκει εἰς τὸ κοινὸν στέλεχος τῆς ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας καὶ μικρὰν ν' ἀποδίδῃ σημασίαν εἰς ὅ, τι μετὰ ταῦτα ἀνεπτύχθη. «Quid ab omnibus, ubicumque semper creditum est.» Ὁ Ἀγγλικανὸς ἔχει ἀκλόνητον πεποίθησιν, ὅτι ἡ παράδοσις ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ ἀποτελεῖ *σπουδαίαν πραγματικότητα*, ἧς περιεχόμενον εἶνε τὰ Οἰκουμ. Σύμβολα, ἡ λειτουργία καὶ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν πολίτευμα, ἅτινα ἀποτελοῦσι προφανῆ δι' αὐτὸν ἀπόδειξιν ὅτι ἡ Ἐκκλησία αὐτοῦ εἶνε Καθολικὴ καὶ Ἀποστολική.

Ἀφοῦ ὅμως γνώρισμα τῆς Ἐκκλησίας εἶνε ἡ καθολικότης, ὀφείλει αὕτη νὰ ἐργάζηται εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῆς ἀληθοῦς Καθολικότητος τ. ἔ. εἰς τὴν ἕνωσιν ὅλου τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς ἓν σῶμα. Καὶ ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία ἐν τῇ νέᾳ αὐτῆς συνειδήσει ὅτι εἶνε *καθολική*, εἶνε φυσικὸν ὅτι τὴν προσοχὴν αὐτῆς ἔστρεψεν εἰς τὴν προσέγγισιν καὶ πρὸς τὰς Ἐκκλησίας αἵτινες ἀναγνωρίζουσιν ἑαυτὰς ὡς Καθολικὰς καὶ πρὸς τὰς μὴ τοιαύτας. Οἱ ἀγγλοκαθολικοὶ τῶν ἄκρων γογγύζουσι κατὰ τῶν διαπραγματεύσεων μετὰ τῶν Προτεσταντῶν, ὅπως οἱ ἄκροι Εὐαγγελικοὶ βαρέως φέρουσι τὴν προσέγγισιν πρὸς τοὺς Ὀρθοδόξους καὶ τοὺς Παλαιοκαθολικούς, ἀλλ' ἀμφότεροι οὗτοι δὲν ἐκπροσωποῦσι τὸ εὐρύτερον σῶμα τοῦ Ἀγγλικανισμοῦ, τὸ ὁποῖον ὑπὸ καθολικισμὸν ἐννοεῖ τὴν συνένωσιν ὅλων τῶν χριστιανῶν. Ἐντεῦθεν καὶ ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία θεωρεῖ ὅτι ἀποδεικνύει τὴν καθολικότητα αὐτῆς ἂν ἐπιτυγχάνῃ τὴν μυστηριακὴν κοινωνίαν μετὰ Ἐκκλησιῶν, αἵτινες διεμορφώθησαν ἐπὶ ἄλλων ἱστορικῶν βάσεων. Τὸ Λάμπεθ ἀποτελεῖ οὕτως εἰπεῖν τὸ κέντρον τῆς ἑνωτικῆς βαρύτητος καὶ οἱ ἀγγλικανοὶ ἐν ταῖς διαφόροις οἰκουμενικαῖς κινήσεσι κατέχουσιν ἐξεχούσας θέσεις. Τοῦτο δὲ ὄχι μόνον διότι ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία

εἶνε «γέφυρα Ἐκκλησία», ἀλλὰ καὶ διότι ἐν αὐτῇ ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην Ἐκκλησίαν ὁ ἑνωτικὸς πόθος ἀποτελεῖ ζωτικὸν στοιχεῖον τῆς πνευματικῆς καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς αὐτῆς ζωῆς.

Ἕτερον χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τοὺς Ἀγγλικανοὺς εἶνε ἡ *μυστηριακὴ ζωή*. Ἐκτὸς τῶν δύο μυστηρίων, τοῦ Βαπτίσματος καὶ τῆς Θ. Εὐχαριστίας, οἱ Ἀγγλικανοὶ ἐν ταῖς πρὸς τοὺς ὀρθοδόξους συζητήσεσιν αὐτῶν ἀπεδέχθησαν καὶ τὰ ἄλλα μυστήρια, δι' ὧν ὁ Θεὸς ἐπικοινωνεῖ μετὰ τῶν πιστῶν. Τῶν μυστηρίων τούτων τὸ ἄκρον ἄωτον ἀποτελεῖ ἡ *θεία Εὐχαριστία*, ἧς ἡ τέλεσις συνεπάγεται πραγματικὰ ἀποτελέσματα, ἀφοῦ τὰ καθαγιασθέντα δῶρα ἀποτελοῦσι μυστηριακῶς τὸ σῶμα καὶ τό αἷμα τοῦ Χριστοῦ. Διότι, καίτοι οἱ Ἀγγλικανοὶ ἀπορρίπτουσι τοιαύτας ὑπερβολάς, οἷαι ἡ ρωμαϊκὴ μετουσίωσις καὶ ἡ λατρεία, ἃς εἰσήγαγον οἱ ἄκροι Ἀγγλοκαθολικοί, ἐν τούτοις ἡ Θ. Εὐχαριστία ἀποτελεῖ τὸ *κέντρον* τῆς θείας λατρείας καὶ ἡ συχνὴ κοινωνία ἔχει εἰσαχθῇ γενικῶς παρ' αὐτοῖς ἀντιθέτως πρὸς ὅ, τι συνέβαινεν ἄλλοτε, ὅτε ἡ Θ. Εὐχαριστία ἐθεωρεῖτο «*προαιρετικὸν παράρτημα*» *τῆς ἱερᾶς ἀκολουθίας*. Ὅσον δὲ καὶ ἂν ἐλλείπῃ θετικὴ καὶ σαφὴς περὶ τοῦ μυστηρίου διδασκαλία παρὰ τοῖς Ἀγγλικανοῖς ἐκτὸς τῆς ἐν τῷ Εὐχολογίῳ περιεχομένης, ὑφίσταται καὶ ἀναπτύσσεται ὁλονὲν τοιαύτη πρᾶξις μυστηριακῆς εὐσεβείας παρ' αὐτοῖς, ὥστε ν' ἀποτελῇ αὐτόχρημα πρόκλησιν πρὸς τὰς Ἐκκλησίας, αἵτινες παραμελοῦσιν ἢ ἐκμηδενίζουσι τὴν σημασίαν τῶν μυστηρίων ἐν τῇ θείᾳ αὐτῶν λατρείᾳ. Καὶ δύναταί τις νὰ εἴπῃ, ὅτι ἂν ὁ καθολικισμὸς ἀπέκτησεν ἐπιρροὴν ἐν τῇ Ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ δὲν ὀφείλει ταύτην εἰς τὴν ἰσχυρὰν θεολογικὴν αὐτοῦ παρασκευήν, οὐδὲ εἰς τὴν πείσμονα πολεμικὴν κατὰ παντὸς Προτεσταντικοῦ, ἀλλ' εἰς τὴν *ἐπίδρασιν τῆς θείας λατρείας* καὶ εἰς τὴν *κοινωνικὴν αὐτοῦ δρᾶσιν*.

Συνέπεια τῆς τοιαύτης μυστηριακῆς ζωῆς εἶνε ἡ *συνήθεια τῆς ἀπομονώσεως* (retreat), γινομένη ὑπό τε κληρικῶν καὶ λαϊκῶν πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ θρησκευτικοῦ αὐτῶν αἰσθήματος διὰ κοινῆς καὶ κατ' ἰδίαν προσευχῆς διὰ σιγῆς καὶ μελέτης, ἥτις βαδίζει ἐπὶ τὰ ἴχνη τῶν μεγάλων μυστικῶν θεολόγων ἢ καὶ νεωτέρων θρησκευτικῶν ταγμάτων. Ἔτι σπουδαιοτέρα εἶνε ἡ ἀναβίωσις ἐν τῇ Ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς «Κοινοβιακῆς ζωῆς», διότι αἱ συμπηχθεῖσαι κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας θρησκευτικαὶ Κοινότητες ἐργάζονται δραστηρίως ὑπὲρ τῆς εἰς Χριστὸν ἐπιστροφῆς τῶν ἀνθρώπων τόσον ἐν αὐτοῖς τοῖς κόλποις τῆς Ἐκκλησίας, ὅσον καὶ ἐν τῇ σφαίρᾳ τῆς ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς. Ὅσον δὲ καὶ ἂν αἱ «Κοινότητες» αὗται ἀκολουθοῦσιν ὡρισμένας «εὐχάς», τὴν τῆς ὑπακοῆς, τὴν τῆς πτωχείας, τὴν τῆς ἀγαμίας, ὁ κύριος αὐτῶν σκοπὸς δὲν εἶνε ἡ ἐπιδίωξις «ἁγιότητος» ἀλλ' ἡ αὐτοθυσία χάριν τῆς εἰς Χριστὸν ἐπιστροφῆς ἀδελφῶν. Ἐντεῦθεν καὶ

δρῶσιν ὡς Ἱεραπόστολοι ἐν Ἰνδίαις, ἐν τῇ κεντρῴᾳ Ἀφρικῇ, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς μᾶλλον ἀπόροις καὶ κακοφήμοις τμήμασι τοῦ Λονδίνου. Ἀλλ' ἡ μεγίστη ὑπηρεσία, ἣν ὁ ἀνακτηθεὶς καθολικισμὸς παρέχει εἰς τὴν Ἀγγλικανικὴν Ἐκκλησίαν εἶνε, ὅτι οὗτος ἐπλούτισε τὴν θείαν αὐτῆς λατρείαν κατὰ τὸ περιεχόμενον καὶ ἐνεβάθυνε τὸ θρησκευτικὸν αὐτῆς αἴσθημα. Ἡ Ἀγγλικανικὴ θεία λατρεία ἀπέκτησεν ἀντικειμενικότητα καὶ εὐλάβειαν, ὅλως ἀντίθετον πρὸς τὴν αὐθαιρεσίαν καὶ τὴν ἀνευλάβειαν, ἣν συναντᾷ κανεὶς πολλάκις ἐν ταῖς Προτεσταντικαῖς ἀκολουθίαις.

Ἀλλ' ὁ Ἀγγλικὸς Καθολικισμὸς εἶναι συγχρόνως δύναμις *ἀναμορφωτικὴ τῆς κοινωνίας*. Καίτοι ὑπάρχουσι καὶ ἀγγλικανοὶ ἀποκλίνοντες εἰς τὰ ἄκρα, εἰς τὸν ἀσκητισμὸν καὶ τὸ ὑπερπέραν. οἱ γνήσιοι Καθολικοὶ ἐξ αὐτῶν ἔχουσι τὸ πνεῦμα ὡρισμένως ἐστραμμένον εἰς τὰ *κοινωνικὰ* καὶ τὰ *διεθνῆ* ζητήματα. Ἔνιοι τῶν ἀγγλοκαθολικῶν καὶ δὴ καὶ ἐκ τῶν Κληρικῶν ἐπιδιώκουσι πλήρη μεταμόρφωσιν τοῦ σημερινοῦ κοινωνικοῦ συστήματος καὶ ἀνήκουσιν εἰς τὸ ἐργατικὸν κόμμα. Ἰδίᾳ ὁ ἀγγλοκαθολικὸς «Σύλλογος τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ» καταπολεμεῖ ἐξ ἴσου τὴν Κεφαλαιοκρατίαν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν διὰ τὴν κοινωνικὴν ὑπερσυντηρητικότητα αὐτῆς. Ὑπάρχει θερινὴ Σχολὴ Κοινωνιολογίας, εἰς τὴν ὁποίαν συναντῶνται θεολόγοι, οἰκονομολόγοι καὶ ἔμποροι, ἵνα μελετήσωσι τὸν τρόπον καθ' ὃν θὰ προσαρμόσωσι τὸ κοινωνικὸν καὶ οἰκονομικὸν καθεστὼς πρὸς τὰς καθολικὰς ἀρχάς, τ. ἔ. πῶς θὰ διαμορφώσωσι καθολικὴν Κοινωνιολογίαν. Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ πράξει οἱ ἀγγλοκοθολικοὶ εἶνε πολλάκις σκαπανεῖς κοινωνικῆς δράσεως, ὡς μαρτυρεῖ τὸ ἔργον τοῦ Πατρὸς Tellicol (ἐξαδέλφου τοῦ ναυάρχου), ὅστις ἀπὸ σμικρῶν ἀρξάσας τὴν ὀργάνωσιν ἐπέτυχε νὰ ἀνοικοδομήσῃ ἤδη διακόσια διαμερίσματα ἐν πολυκατοικίαις ὑγιεινὰ καὶ εὐρύχωρα χάριν τῶν ἐργατῶν ἐν ἑνὶ τῶν μᾶλλον ἀπόρων τμημάτων τοῦ Λονδίνου μετὰ κέντρων ἀναψυχῆς καὶ νυκτερινῶν λεσχῶν ἐν τῇ ἰδέᾳ ὅτι ὅλη ἡ ζωὴ ὀφείλει καὶ πρέπει νὰ εἶνε ἀφιερωμένη εἰς τὰς βουλὰς τοῦ Θεοῦ. Ἀλλ' οὐ μόνον οἱ ἀγγλοκαθολικοί, ἀλλ' ὁλόκληρος ἡ ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία, ὡς δεικνύουσι τὰ πρόσφατα Συνέδρια τοῦ Λάμπεθ, ἅτινα ἠσχολήθησαν περὶ τὰ ζητήματα τῆς ἀνεργίας καὶ τῶν διεθνῶν σχέσεων, ἐπιθυμεῖ νὰ ἐφαρμόσῃ τὴν πίστιν αὐτῆς εἰς τὴν *κοινωνικὴν ζωήν*. Τὸ τελευταῖον ἰδίᾳ Συνέδριον τοῦ Λάμπεθ ἀπέδειξε πόσην τηρεῖ πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν ἀνεξαρτησίαν ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία ἔναντι τοῦ Κράτους διὰ τῆς ἑξῆς ἀποφάσεως. «Τὸ Συνέδριον φρονεῖ, ὅτι, ἐὰν ἔθνη ἐδεσμεύθησαν ἐπισήμως διὰ συνθήκης, συμβάσεως ἢ συμφώνου πρὸς εἰρηνικὴν διευθέτησιν διεθνῶν ἐρίδων, ἡ χριστιανικὴ Ἐκκλησία ἑκάστου ἔθνους ὀφείλει ν' ἀρνηθῇ, ὅπως ὑποστηρίξῃ οἱονδήποτε πόλεμον, ἐν τῷ ὁποίῳ ἡ κυβέρνησις τῆς Χώρας ἐκείνης δὲν ἐξεδήλωσε προθυμίαν νὰ ὑποβάλῃ τὸ ὑπὸ ἀμφισβήτησιν θέμα εἰς διαιτησίαν ἢ συμβιβασμόν.»

Ἵνα ἴδωμεν τίνι τρόπῳ τὸ περὶ τοιούτων ζητημάτων ἐνδιαφέρον σχετίζεται πρὸς τὸ καθολικὸν ἰδεῶδες, δέον νὰ ἐξετάσωμεν ὡς ἐν συμπεράσματι τὴν θεολογικὴν βάσιν τοῦ ἀγγλικανισμοῦ. *Ἡ πνευματικὴ σπουδαιότης τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς παραδόσεως*, ἡ κεντρικὴ θέσις τῶν μυστηρίων καὶ τὸ χριστιανικὸν καθῆκον πρὸς μεταμόρφωσιν τῆς κοινωνικῆς καὶ τῆς διεθνοῦς καταστάσεως ἐξηγοῦνται ἐκ τῆς πίστεως, ὅτι ὁ Θεὸς εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον ἐν τῷ Ἰ. Χριστῷ καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ εἰσέρχηται εἰς αὐτὸν διὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν τέκνων αὐτῆς. Οὕτως ἡ ἐνανθρώπησις δὲν θεωρεῖται ὡς γεγονὸς ἅπαξ γενόμενον καὶ διὰ πάντα χρόνον, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς ἀρχή, ἥτις δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὸ σύνολον τῆς ζωῆς. Τὸ καθολικὸν ἄρα στοιχεῖον ἐμφαίνεται ἐν τούτῳ, ὅτι ἡ ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ *συνεχίζεται*. Ἡ ἐνανθρώπησις δὲν εἶνε ἡ ἐμφάνισις μιᾶς ὅλως ἀλλοίας πραγματικότητος ἄνευ προηγουμένου καὶ ἄνευ συνεχείας, ἀλλ' εἶνε, ὡς λέγει τὸ Συνέδριον τοῦ Λάμπεθ τοῦ 1930, «ἡ πραγμάτωσις τοῦ σκοποῦ τῆς ὅλης ἐξελίξεως τοῦ κόσμου διὰ μέσου τοῦ σπερματικοῦ λόγου ἢ τῆς δημιουργικῆς βουλῆς τοῦ Θεοῦ» τ. ἔ. ἡ ἀνύψωσις τοῦ πεπερασμένου εἰς τὸ ἄπειρον. Finitam capax infiniti.

Τὴν ἐνέργειαν τοῦ Πνεύματος δύναταί τις νὰ ἀνεύρῃ ἐν τῇ ζωῇ τοῦ κόσμου τόσον ἐν τῇ φύσει καὶ ἐν τῇ ἱστορικῇ ἐξελίξει τῆς ἀνθρωπότητος, ὅσον καὶ ἐν ταῖς ἰδιαιτέραις ἐκδηλώσεσι τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς ἀμέσου αὐτοῦ ἀποκαλύψεως. Ἡ τοιαύτη ἐκδοχὴ τῆς ἐνανθρωπήσεως δὲν ἄγει μόνον εἰς μυστηριακὴν ἀντίληψιν περὶ Ἐκκλησίας (ἀφοῦ δὲν γίνεται δεκτὸς πλήρης χωρισμὸς Θεοῦ καὶ κόσμου, ὑπερφυσικοῦ καὶ ἐγκοσμίου), ἀλλὰ καὶ εἰς μυστηριακὴν ἀντίληψιν περὶ τοῦ κόσμου τ. ἔ. εἰς τὴν πεποίθησιν, ὅτι εἶνε δυνατὴ ἡ εἰσχώρησις τῆς ζωῆς τοῦ Πνεύματος εἰς τὴν ζωὴν τοῦ κόσμου. Ὁ Θεὸς εἶνε ὁ μέγας παιδαγωγός, ὅστις ὁδηγεῖ τὴν ἀνθρωπότητα βαθμηδόν, ὡς εἰς σκοπόν, εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. Ἡ τοιαύτη ἐκδοχὴ καθιστᾷ τὸν ἀγγλικανικὸν Καθολικισμὸν ἱκανὸν νὰ εἶνε περιληπτικὸς καὶ συνθετικὸς καὶ νὰ συναρμόζῃ ἐν ἑνὶ εὐρεῖ ἱεραρχικῷ συστήματι τὸ συναμφότερον, ἀρχέγονον παράδοσιν καὶ νεωτέραν ἐπιστημονικὴν φιλοσοφίαν. Ἡ αὐτὴ ἐκδοχὴ ἀποφαίνει τὸν ἀγγλικανικὸν Καθολικισμὸν ἐπιμελῶς ἰσόρροπον, λεπτοφυᾶ καὶ ἀσύλληπτον πραγματικότητα, ἥτις οὐδέποτε εἶναι τελείως καὶ ἐπαρκῶς καθωρισμένη, ἀλλ' ὡς τοιαύτη ἀνταποκρίνεται ἐξόχως εἰς τὸν ἀγγλικὸν χαρακτῆρα.

ΤΕΛΟΣ

† ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΑΡΔΕΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΥ

ΣΥΜΒΟΛΗ

ΕΙΣ ΤΟΥΣ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥΣ Κ/ΠΟΛΕΩΣ

ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΛΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΕΞΗΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

37) ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ Β΄

Κατὰ τὰ ἀνωτέρω, Παρθένιον Α΄ διεδέχθη ***Παρθένιος ὁ Β΄***, ὡσαύτως ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως, ὁ ἐπιλεγόμενος «Νέος» πρὸς ἀντιδιαστολὴν ἀπ' ἐκείνου, τοῦ «Γέροντος», ἀλλὰ καὶ «ὀξὺς» ἢ «κεσκίνης» (τουρκιστί), διὰ τὸ ὀξύθυμον τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ. Ἀνῆλθε τὸν θρόνον τῇ ***8 Σεπτεμβρίου 1644***, ἡμέρᾳ Κυριακῇ πρὸ τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ [239]). Κατὰ τὸ ***ὑπόμνημα*** τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ ἐμφανίζεται ἡ Ἐκκλησία ἐκλιπαροῦσα αὐτὸν ὅπως ἀναλάβῃ τὰς εὐθύνας τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, ἐνῷ κατ' ἄλλην τινὰ συνοδικὴν ***πρᾶξιν*** ἡ αὐτὴ Ἐκκλησία ἐκφράζεται δριμύτατα κατ' αὐτοῦ, ὡς «ἁρπάξαντος τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ἄνευ προσκλήσεώς τινος ἀρχιερέων καὶ κληρικῶν καὶ ἀρχόντων» καὶ ὡς ἀποδοκιμασθέντος ὑπὸ τοῦ λαοῦ διὰ τοῦ «ἀνάξιος» [240]). Διὰ τῆς παρακάμψεως τῶν ἑκατέρωθεν ὑπερβολῶν θὰ ἠδύνατο ὁ ἱστορικὸς νὰ κατευθύνῃ

---

239) Μελέτιος ὁ Συρίγος ἐξεφώνησε τῇ 1 Σ/βρίου 1644 λόγον σωζόμενον ἔν τινι σμυρναϊκῷ κώδικι· τοῦ λόγου τούτου προτάσσεται ***σημείωμα*** ἔχον ὧδε: «ἐκβληθέντος τοῦ γέροντος Παρθενίου, τοῦ πρώην Ἀδριανουπόλεως, ἀπὸ τοῦ θρόνου τῆς ΚΠόλεως, ἀντεισήχθη ὁ νέος Παρθένιος, πρώην Ἀδριανουπόλεως, καὶ μετετέθη τῇ ***ὀγδόῃ ἡμέρᾳ***, τῇ Κυριακῇ, καθ' ἣν ἀνεγινώσκετο τὸ πρὸ τῆς Ὑψώσεως εὐαγγέλιον» (***Δελτίον*** κλπ. ὡς ἀνωτ. Β΄ 445. — ***Ἡ. Γενν.*** Φωτ. βιβ. σ. 81. — **Vailhé** ὡς ἀνωτ. 1430).

240) Ὅρα ἀνωτ. σημ. 235.

ἀμερόληπτον τὴν κρίσιν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ σημείου, ἐὰν Παρθένιος ὁ Β′ ἄκων καὶ βιαζόμενος ἢ τοὐναντίον βιάζων καὶ θέλων ἀνῆλθε τὰς βαθμίδας τοῦ θρόνου.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει οὗτος, ἅπαξ ἐκλεγείς, προεκάλεσε τὴν δυσαρέσκειαν τῶν περὶ αὐτόν, ὥστε «εἶναί τινας ἐπιβούλους αὐτῆς τε (= τῆς αὐτοῦ παναγιότητος) καὶ τῆς μεγάλης ἐξουσίας καὶ ὑπεναντίους καὶ μελετᾶν ἐνέδρας καὶ σκευωρίας καὶ ἔξωσιν ἐπινοεῖν ἀπὸ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου». Καὶ τότε μὲν ἡ Ἐκκλησία διὰ συνοδικῆς πράξεως (7 Μαρτίου 1646) «ἀπεφάνθη κοινῶς... ἵνα ἐάν τις φανείη τῆς τοιαύτης ἐπιβουλῆς συνεργὸς καὶ σύμφωνος καὶ ὁμογνώμων..., ὁ τοιοῦτος εἰ μὲν ἀρχιερεύς ἐστι καθαιρείσθω καὶ τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ ἐκπιπτέσθω ἀναντιρρήτως, εἰ δὲ κληρικὸς καὶ ἄρχων καὶ ἀρχόμενος, παιδευέσθω ἐκκλησιαστικῶς κατὰ τὸ προσῆκον αὐτῷ». Πλὴν ἀλλὰ καὶ παρὰ τὴν ἀπόφασιν ταύτην τὸ κακὸν δὲν προελήφθη. Παρθένιος ὁ Β′ διὰ τῆς ὅλης αὐτοῦ, ὡς φαίνεται, πολιτείας αὐτὸς «ἑαυτὸν ἀπέστησε τῆς ἀρχιερατικῆς ἀγάπης τῶν ἀδελφῶν καὶ διεπρίετο κατά τινων ἐφευρολογίαν ζητῶν ὅσην ἐπὶ ζημίαν συντείνουσαν...». Ἐκτὸς τούτου «φιλοκερδὴς ὢν ἢ σκληρὸς ἢ ἀκαμπὴς ταῖς νομικαῖς προφάσεσι καὶ κανονικαῖς οὐκ ἠξίου διδόναι διαζύγια, ταῖς ὑπερβάσεσι πέραν τοῦ δέοντος χρόνου αἴτιος ἐγένετο διὰ κεπινίου συνοικεῖν ἀλλήλοις καὶ παρανομεῖν, τά τε λείψανα τῶν κληρικῶν καὶ ἀρχόντων... περιφρονῶν κατελίμπανε ἀκήδευτα... καὶ τὰ ἐπ᾽ ὀνόματι τῆς μεγάλης ἐκκλησίας συλλεγόμενα κατεδαπάνα ἀκαίρως... καὶ ταῦτα τοιούτου χειμῶνος τὴν ἐκκλησίαν συνέχοντος...»[241]).

Διὰ τοὺς λόγους τούτους καὶ ἄλλους παρεμφερεῖς συνελθοῦσα σύνοδος «τῶν παρευρεθέντων ἀρχιερέων καὶ ἐντιμοτάτων κληρικῶν καὶ εὐγενεστάτων ἀρχόντων», παρόντος καὶ τοῦ ἐκ Μολδοβλαχίας ἐπανακάμψαντος πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Ἰωαννικίου[242]), συνευδοκοῦντος δὲ ἤδη

---

241) ***Ἐκκλ. Ἀλ.*** Γ′ 36. — ***Φωτ. βιβ.*** ὡς ἀνωτ. σ. 102. — ***Μαζαράκη*** ὡς ἀνωτ. σ. 365. — Τὴν πρᾶξιν ταύτην ὑπογράφουσι: Ἡρακλείας ***Ἰωαννίκιος***, Χαλκηδόνος ***Παχώμιος***, Σερρῶν ***Δανιήλ***, Τραπεζοῦντος ***Λαυρέντιος***, Σάμου ***Παρθένιος***, Βάρνης ***Μελέτιος***, πρ. Π. Πατρῶν ***Παρθένιος***, 18 ὀφφικιάλοι κληρικοὶ καὶ ὑπὲρ τοὺς 12 προὔχοντες (***Παράρτημα*** Κ-ΚΒ′ τόμ. Ε. Φ. Συλλ. σ. 102).

242) ***Ν. Συν.*** 226. — ὅρα κατωτέρω δημοσιευόμενον ***ὑπόμνημα*** ἐκλογῆς Ἰωαννικίου Β′. — Ποῖοι ἀρχιερεῖς ἀπετέλουν τὴν σύνοδον ταύτην δὲν εἶνε μὲν ἐπακριβῶς γνωστόν, εἶνε ὅμως δυνατὸν νὰ γνωρίσωμεν αὐτοὺς ἔκ τινος συνοδικῆς πράξεως γενομένης ἐπὶ Παρθενίου Β′ ***κατὰ Νοέμβριον 1646*** καὶ φερούσης τὰς ὑπογραφάς: Ἐφέσου ***Παϊσίου*** — Ἡρακλείας ***Ἰωαννικίου*** — Κυζίκου ***Ἀνθίμου*** — Χαλκηδόνος ***Παχωμίου*** — Νικομηδείας ***Κυρίλλου*** — Ἀθηνῶν ***Δανιήλ*** — Ἀδριανουπόλεως ***Νεοφύτου*** — Παλ. Πατρῶν ***Θεοφάνους*** — Τραπεζοῦντος ***Λαυρεντίου*** — Προύσης ***Κλήμεντος*** — Μιτυλήνης ***Παρθενίου*** — Φιλιππουπόλεως ***Γαβριήλ*** — Διδυμο-

καὶ τοῦ μέγα τότε ἰσχύοντος ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς πράγμασι Βοεβόδα πάσης Μολδοβλαχίας Ἰωάννου Βασιλείου [243]), καθῆρε τὸν πατριάρχην Παρθένιον τῇ ***16 Νοεμβρίου 1646*** ἀποφανθεῖσα: «ἔνθεν τοι καὶ ἡμεῖς οἱ παρευρεθέντες ἀρχιερεῖς ἐν ἁγίῳ Πνεύματι συναχθέντες καὶ σύνοδον ὑπερτελῆ συναθροίσαντες καὶ εὑρόντες πάντα τὰ αὐτῷ πεπραγμένα θεραπείας μηδ' ὁποιασοῦν ἀνεπίδεκτα, ἐξεώσαμεν αὐτὸν τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου καὶ μακρὰν ἀπελάσαντες τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ πληρώματος αὐτῆς καὶ τῇ δυνάμει τοῦ Πνεύματος τιμῆς ἁπάσης πνευματικῆς ἀλλότριον ἀποκατεστήσαμεν καὶ τῆς ἡμετέρας ἀδελφικῆς ὁμηγύρεως ἀπεκόψαμεν, ὧν ἕνεκα πάντων γράφομεν συνοδικῶς καὶ ἐν ἁγίῳ ἀποφαινόμεθα Πνεύματι, ἵνα ὁ νέος Παρθένιος, ὁ χρηματίσας πατριάρχης κατὰ Θεοῦ παραχώρησιν, εἴη καὶ διαμένοι καθῃρημένος καὶ γεγυμνωμένος πάσης ἀρχιερατικῆς καὶ πνευματικῆς ἐνεργείας καὶ τάξεως καὶ πατριαρχικῆς ἀξίας καὶ ἄπρακτος τῆς ἐνεργείας αὐτῆς καὶ ἔξω τοῦ χοροῦ καὶ τῆς ὁμηγύρεως τῶν ἀρχιερέων καὶ ἀλλότριος τῆς σειρᾶς αὐτῶν καὶ ἐκ παντὸς τοῦ ὑψηλοτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ θρόνου ΚΠόλεως..., μηδεμίαν ἔχων ἀνάκλησιν εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα...» [244]).

τείχου ***Κλήμεντος*** — Σάμου καὶ Ἰκαρίας ***Ἀνθίμου*** (Ἐκκλ/κὸς Φάρος τόμ. ΚΒ' (1923) σ. 151).

[243]) Ἀπαντῶντες οἱ ἀρχιερεῖς — ἀπὸ 23 Δ/βρίου 1646 — τῷ Βοεβόδᾳ Ἰωάννῃ Βασιλείῳ σημειοῦσι σὺν ἄλλοις καὶ τὰ ἑξῆς σχετικά: «Διὰ δὲ τὸν ἐκβληθέντα νέον Παρθένιον, πῶς ἐτάραξε τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν ἀφάνισε βυθίζοντάς την εἰς μέγαν βυθὸν τοῦ χρέους καὶ τὴν ἔφθειρε παντελῶς μὲ τὴν ἐπηρμένην ἐκείνην τυραννικὴν καὶ ἀπάνθρωπον γνώμην καὶ ἄσπλαγχνην προαίρεσιν, ὁποῦ δὲν ἀφῆκε τινὰ νὰ μὴ τὸν λυπήσῃ ἢ νὰ τὸν ζημιώσῃ, διὰ νὰ πληρώσῃ μόνον τὰ πείσματα καὶ τὰ κακά του θελήματα, τίς νοῦς δύναται νὰ τὰ διηγηθῇ; τὰ ὁποῖα καὶ ἡ ἐκλαμπρότης σου ἀκούοντάς τα καὶ μανθάνοντάς τα καθ' ἑκάστην ἡμέραν παρὰ πολλῶν καὶ μὴ ὑποφαίροντας νὰ βλέπῃ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ τυραννουμένην ὑπ' αὐτοῦ, ***συνηυδόκησεν*** εἰς τὴν καταστροφήν του καὶ μᾶς ἠλευθέρωσε τῆς καταδυναστείας αὐτοῦ. Αὐτὸ ἦτο, Αὐθέντα, ὅλον τοῦ Θεοῦ ἐνέργεια καὶ ἔπεισε καὶ εἰς τὴν καρδίαν σου καὶ εἴδομεν τὴν κατάπτωσίν του, πρᾶγμα ἀνέλπιστον πρὸς ἡμᾶς παντελῶς, καὶ αὐτῆς τῆς ἐλευθερίας δὲ ποῦ ἐτύχομεν ὁμολογοῦμεν τὸν εὐεργέτην μας καὶ κηρύττομέν τον καὶ εὐχαριστοῦμεν περὶ τούτου πρῶτον μὲν τῷ παντοδυνάμῳ Θεῷ, ὅπου δὲν ἀφῆκε τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ τὴν ἁγίαν μέχρι τέλους ἀπρονόητον· δεύτερον δὲ καὶ τῇ ἐκλαμπρότητί σου, ὅπου ***συνηυδόκησεν*** εἰς τοῦ Θεοῦ τὸ θέλημα» (***Νομ. Συν.*** 230. — ***Κ. Δελικάνη*** Γ' 327).

[244]) ***Ν. Συναγ.*** 225. — ***Φωτ. βιβλ.*** ὡς ἄνωτ. σ. 104. — ***Σάθα*** ὡς ἄνωτ. σ. 576. — Κατὰ τὸν **Vailché** (σ. 1430), ἄγνωστον ποῦ βασιζόμενον, ὁ Παρθένιος ἐξεδιώχθη τοῦ θρόνου τῇ 11 Νοεμβρίου 1646. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι καθῃρέθη τῇ 16 ἰδ. μηνός, ὅτε καὶ ἐξελέγη ὁ Ἰωαννίκιος Β', καὶ συνεπῶς πρέπει μέχρι τῆς τελευταίας ταύτης ἡμερομηνίας νὰ παρατείνωμεν τὴν πατριαρχείαν αὐτοῦ, ὡς πράττει ἄλλως καὶ αὐτὸς ὁ **Vailhé** (σ. 1311).

Ἡ « μακρὰν ἀπέλασις » τοῦ Παρθενίου ὑπονοεῖ τὴν διὰ βασιλικῆς ἐξουσίας διενεργηθεῖσαν ὑπερορίαν αὐτοῦ· πράγματι δὲ οὗτος ἐξωρίσθη εἰς Κύπρον, ὅπου ὅμως δὲν κατέφθασε, διότι διαφυγὼν καθ᾽ ὁδὸν ἀπῆλθεν εἰς Ἰάσιον γενόμενος δεκτὸς ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω Βοεβόδα τῆς Μολδοβλαχίας Ἰωάννου Βασιλείου.

Πόσον χρόνον διέμεινεν ἐκεῖ; Ὡς συνάγεται ἐκ τῆς κατωτέρω δημοσιευομένης « συνοδικῆς πράξεως », σύνοδος συνελθοῦσα κατόπιν ἐνεργειῶν τοῦ Παρθενίου καὶ πάντως καὶ συνευδοκίας καὶ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Μολδοβλαχίας, τὸν μὲν Ἰωαννίκιον ἐξέβαλε τοῦ θρόνου, τὸν δὲ Παρθένιον ἐκάλεσε καὶ αὖθις εἰς αὐτὸν ***διαμηνύσασα διὰ γραμμάτων, ὑπογραφομένων ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν κληρικῶν, ἐπανελθεῖν καὶ ἀναλαβεῖν τοὺς οἴακας τῆς Ἐκκλησίας***. Τοῦτο σημαίνει ὅτι Παρθένιος ὁ Β´ διετέλει τότε μακρὰν τῆς βασιλευούσης καὶ πάντως ἐν Μολδαβίᾳ, ἐξ ἧς καὶ ἐπέστρεψεν εἰς ΚΠολιν. Δεδομένου δὲ ὅτι ἡ ἔξωσις τοῦ Ἰωαννικίου φέρεται γενομένη τῇ ***29 Ὀκτωβρίου 1648***, ἀνάγκη ὅπως τὴν χρονολογίαν ταύτην παραδεχθῶμεν καὶ ὡς τοιαύτην τῆς ὡς ἄνω συνοδικῆς ἀποφάσεως καὶ συνεπῶς καὶ τῆς ἀνακλήσεως τοῦ Παρθενίου εἰς τὸν θρόνον [245]). Μετὰ διετῆ καὶ ὑπερεξάμηνον β´ πατριαρχείαν ἀπαχθεὶς δέσμιος καὶ ἐπιβιβασθεὶς πλοίου ὡδηγήθη τῇ ***16 Μαΐου 1651*** ἔξω τῆς πόλεως στραγγαλισθεὶς πιθανῶς αὐθημερὸν καὶ εἶτα βληθεὶς εἰς τὴν θάλασσαν μέσον τῶν παρακειμένων νήσων Ὀξείας καὶ Πλάτης. Ὁ νεκρὸς αὐτοῦ ἀνευρεθεὶς καὶ μετακομισθεὶς ἐτάφη ἐν τῇ ἐν Χάλκῃ ἱ. μονῇ τῆς Παναγίας Καμαριωτίσσης [246]).

---

245) ***Δοσιθέου Ἱεροσολύμων*** περὶ τῶν ἐν Ἱεροσ. πατριαρχ. κλπ. σ. 1176. — ***Δυοβουν.*** ὡς ἀνωτ. σ. 87. — ***Ὑψηλ.*** ὡς ἀνωτ. σ. 150. ἔνθα πρὸς τοῖς ἄλλοις σημειοῦται ὅτι Ἰωαννίκιος Β´ « ***ἐξεβλήθη τοῦ πατριαρχείου Ὀκτωβρίου κθ´ καὶ ἄκων ὑπὸ Παρθενίου τοῦ Νέου*** ». Σῴζεται πρᾶξις τοῦ Παρθενίου χρονολογουμένη ἀπὸ Ν/βρίου 1648. (***Σάθα*** ὡς ἀνωτ. σ. 582 — ***Ν. Συν.*** 159).

246) Ὁ **Simon Reniger** γράφων πρὸς τὸν Γερμανὸν αὐτοκράτορα ἀπὸ ***27 Μαΐου*** (ν. ἡ.) ***1651*** σημειοῖ: «χθὲς συνέλαβον τὸν πατριάρχην καὶ δέσαντες ἐπεβίβασαν ἐπὶ πλοίου καὶ ἀπήγαγον· ποῦ ἢ τί ποιήσουσιν αὐτὸν διηγήσομαι προσεχῶς ... » καὶ ἀπὸ ***17 Ἰουνίου*** (ν. ἡ.) ἰδ. ἔ. ὅτι ὁ Παρθένιος « οὐχὶ μακρὰν ἀπὸ ἐντεῦθεν ἐστραγγαλίσθη καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν ». (Πεντηκονταετηρὶς τοῦ ἐν ΚΠ. Ε. Φ. Συλλόγου ΚΠολις 1921. σ. 233). Ὅρα καί: ***Δοσιθέου*** ὡς ἀνωτ. σ. 1170. — ***Μελετ. Ἀθηνῶν*** Γ´ 449. — ***Δυοβουν.*** 87. — ***Βυζαντ.*** Β´ 307. 534. — —Περὶ ***Παρθενίου Β´*** ὅρα καὶ **Bandurii** 1001. — ***Μαθὰ*** 209.—***Γεδεὼν*** 572. 576. **Aymon** ὡς ἀνωτ. 61. — ***Ἑλληνικὰ*** Γ´ 53. — ***Ἐκκλ. Ἀλ.*** Γ´ 33. 34. Δ´ 228. 255. 399. ΙΗ´ 304. 477. ΙΘ´ 400. 523. Κ´ 251. ΚΓ´ 515. ΚΔ´ 415. — ***Ἠλ. Γενν.*** Φωτ. βιβλ. 69. 79. 80. 83. 96. 100. 106. — ***Μαζαρ.*** ὡς ἀνωτ. 329. 339. 364. 366. — ***Δελικάνη*** Γ´ 33. 325. — ***Φ. Βαφείδου*** Ἐκκλ. Ἱστ. Γα´ 23. 83. 178. — **Documente** κλπ. ὡς ἀνωτ. ἐν σημ. σ. 516. 518.—***Μ. Ε. Ἐγκ.*** ΙΘ´ 694.—***Θεολογία*** Β´ 389.

***

Ὑπόμνημα ἐκλογῆς Παρθενίου Β΄ τοῦ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως [247]).

Τῷ παναγάθῳ Θεῷ χάρις παρ' οὗ πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον καταβαῖνόν ἐστι πρὸς τοὺς ἀξίους τῆς τοιαύτης ὑποδοχῆς· ἐπειδὴ λοιπὸν καὶ τῶν ἱερῶν ἀποστολικῶν κανόνων τοῦ τετάρτου καὶ δεκάτου καὶ τῶν μετέπειτα θείων πατέρων διαρρήδην ἀποφαινομένων ὅτι ἡ μὲν κακεντρεχὴς ἐπιπήδησις ἀπὸ παροικίας εἰς παροικίαν ἐπισκόπου τινὸς κατακρίνεται, ἡ γεγονυῖα δὲ μετάθεσις, χάριτι ἀγαθῇ, δι' εὔλογον μεγάλην αἰτίαν καὶ στηριγμὸν τῆς ἐκκλησίας μετὰ μεγίστης παρακλήσεως ἐπισκόπων πολλῶν ἐπιτρέπεται· καὶ τοῦ ἤδη ἐκβληθέντος τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου γέροντος Παρθενίου, καὶ καθαιρέσει τελείᾳ κατακριθέντος καὶ καταδικασθέντος νομίμως τε καὶ κανονικῶς, ὡς ἡ εὔλογος κατ' αὐτοῦ καθαίρεσις ἐν τῷ παρόντι ἱερῷ κώδικι τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας ἀντικρὺ φαίνεται, καὶ τοῦ ἁγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου κενοῦ μείναντος καὶ ἀποιμάντου, ἡμεῖς, ἀρχιερεῖς τε, κληρικοί, ἄρχοντες τῆς πολιτείας, ἱερεῖς τε καὶ οἱ λοιποὶ ἀπαξάπαντες χριστιανοί, γνώμῃ κοινῇ καὶ συνδιασκέψει, προσεκαλέσαμεν τὸν ἤδη παρόντα πανιερώτατον καὶ λογιώτατον μητροπολίτην Ἀδριανουπόλεως κύριον Παρθένιον ἀναδέξασθαι αὐτόν, ὅντινα καὶ ὁ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενόμενος γέρων πατριάρχης κὺρ Κύριλλος ἰδών, οἷα σοφός, καὶ σκεψάμενος ποιμαντικῆς ὄντα ἄξιον διοικήσεως τοῦ θρόνου αὐτοῦ, πολλάκις μετάκλητον καὶ διάδοχον τοῦ θρόνου αὐτοῦ ἐμελέτα ποιῆσαι· ὁ δὲ τοῦτο μὲν αἰδούμενος καὶ εὐλαβούμενος τὸ ἔντιμον ἐκείνου γῆρας, τοῦτο δὲ καὶ ἀποβλέπων καὶ σκοπῶν τὸ ἧττον τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, ἀντέτεινε καὶ οὐ παρεδέχετο. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τῶν πραγμάτων διαδραμόντων καὶ τοῦ ἐκ Βερροίας ἀναφυέντος καὶ μετ' οὐ πολὺ τῇ θείᾳ δίκῃ ἐξοστρακισθέντας τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, καὶ τὸ προσῆκον τῇ κακίᾳ αὐτοῦ ἀπολαβόντος, πάλιν προσεκαλέσαμεν αὐτὸν ἐπὶ τῇ πατριαρχικῇ ἀξίᾳ. Ταῖς πολλαῖς ἡμῶν παρακλήσεσι καὶ δεήσεσι καὶ τούτου οὐδὲ τότε κατανεύσαντος διὰ πολλὰς αἰτίας, δήλους οὔσας πρὸς πάντας, καὶ ὅλως μὴ ἀνεχομένου, προσηγάγομεν τὸν διαληφθέντα καθῃρημένον γέροντα Παρθένιον, νομίζοντες τάχα διοικῆσαι τὴν ἐκκλησίαν καὶ κυβερνῆσαι ἐν οἷς ἐπιέζετο χρέεσιν· αὐτὸς δὲ ἐφάνη οὐ μόνον οὐδὲ ἥντινα ποιήσας βοήθειαν τῇ ἐκκλησίᾳ ἢ ὠφέλειαν ἀπὸ τῆς ψευδολογίας καὶ ἐπιορκίας αὐτοῦ ἔτι καὶ ἀκαταστασίας, ἀλλὰ καὶ διωγμὸν

Γ΄ 78. Δ΄ 180. — ***Ὀρθοδ.*** Γ΄ . — **Vailhé** 1311. 1430. — ***Β. Κουτλουμουσιανοῦ*** καὶ ἀνωτ. σ. 113. — ***Ξεν' Μογὲ*** κλπ. ὡς ἀνωτ. σ 78.

247) ***Ν. Συν.*** 129. — ***Σάθα*** σ. 577. — ***Μαζαρ.*** σ. 366. — ***Φωτ. βιβλ.*** ὡς ἀνωτ. 101. — Δὲν σώζονται αἱ ὑπογραφαὶ τῶν ἀρχιερέων, ἀλλ' εἶναι δυνατὸν νὰ γνωσθῶσι τίνες οἱ μετασχόντες τῆς ἐκλογῆς ἔκ τινος πράξεως συνοδικῆς ἐπὶ Παρθενίου Β΄, τὸν αὐτὸν ***μῆνα Σ/βριον*** γενομένης καὶ ὑπογραφομένης ὑπὸ τῶν : Ἐφέσου ***Παϊσίου***, Ἡρακλείας ***Ἰωαννικίου***, Τυρνόβου ***Μακαρίου***, Λαρίσσης ***Γρηγορίου***, Ἀδριανουπόλεως ***Νεοφύτου***, Χαλκηδόνος ***Παχωμίου***, Βερροίας ***Ἰωαννικίου***, Νικομηδείας ***Κυρίλλου***, Φιλιππουπόλεως ***Γαβριήλ***, Τραπεζοῦντος ***Λαυρεντίου***, Διδυμοτείχου ***Κλήμεντος***, πρ. Δρύστρας ***Ἀντωνίου*** (***Παράρτημα*** Κ-ΚΒ΄ τόμ. Ε. Φ. Συλλ. σ. 102. ὅρα καὶ σ. 114).

ἤρξατο κινεῖν κατὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ ἐπιβουλήν, μάλιστα δὲ πάντων κατὰ τῶν ἐγκρίτων καὶ πρωτευόντων τῆς ἱερᾶς τῶν ἀρχιερέων συνόδου· τοῦ δὲ ἀδεκάστου κριτοῦ τῶν ὅλων Θεοῦ ἰδόντος τὸ κακεντρεχὲς τῆς ὀλισθηρᾶς καὶ θεοστυγοῦς αὐτοῦ γνώμης, καὶ καταστρέψαντος αὐτὸν εἰς λάκκον, ὃν αὐτὸς ὤρυξε πρότερον, καὶ ἀπελαθέντα τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου καὶ διωχθέντα τῆς πατριαρχικῆς ἀξίας, συνήλθομεν πάλιν ἐπὶ τῷ αὐτῷ (sic) καὶ προσεκαλέσαμεν τὸν νῦν εἰρημένον πανιερώτατον καὶ λογιώτατον μητροπολίτην Ἀδριανουπόλεως κύριον κύριον Παρθένιον, τὸν ποθεινότατον ἡμῶν ἀδελφὸν καὶ συλλειτουργόν, εὑρόντες ἐν ἡμῖν ἄξιον καὶ ἱκανὸν ἐπιστασίας τοιαύτης ποιμαντικῆς, λόγῳ καὶ γνώσει κεκοσμημένον καὶ τῇ τῶν πραγμάτων ἐμπειρίᾳ δόκιμον. ὥστε, ὡς κυβερνήτην καλὸν καὶ προνοούμενον πάντων τῶν τῆς ἐκκλησίας πραγμάτων, δυνάμενον ἰθύνειν αὐτὴν καὶ διεξάγειν ἐπὶ πᾶσαν ἀγαθὴν καὶ εἰρηνικὴν κατάστασιν, εὐκοσμίαν τε καὶ διευθέτησιν καὶ ἀπαλλάξαι αὐτὴν τοῦ ἐπικειμένου αὐτῇ βάρους τῶν χρεῶν, καίτοι μὴ στέργοντα μόλις κατεπείσαμεν αὐτόν, εἴξαντα ταῖς πολλαῖς ἡμῶν παρακλήσεσι καὶ δεήσεσι. Τούτου χάριν θεόθεν ὁδηγηθέντες ἐξελέξαμεν αὐτόν, ποιήσαντες ψήφους κανονικὰς πρότερον κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν καὶ διατύπωσιν, ἐν αἷς πρῶτον μὲν ἐθέμεθα τοῦτον τὸν πανιερώτατον καὶ λογιώτατον μητροπολίτην Ἀδριανουπόλεως κύριον κύριον Π α ρ θ έ ν ι ο ν, δεύτερον τὸν μακαριώτατον Ἀλεξανδρείας κὺρ Νικηφόρον, καὶ τρίτον τὸν μακαριώτατον Ἀντιοχείας κὺρ Εὐθύμιον· ὅθεν καὶ εἰς ἔνδειξιν καὶ ἀσφάλειαν ἐγράφησαν καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν καὶ κατεστρώθησαν ἐν τῷδε τῷ ἱερῷ κώδικι τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ,αχμδ', μηνὶ Σεπτεμβρίῳ, ἰνδικτιῶνος ιγ'.

***

Συνοδικὸς Τόμος ἀποκαθιστὰς εἰς τὸν θρόνον Παρθένιον Β' [248])

«..... Τοῦ γὰρ παναγιωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότου τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου κυρίου Παρθενίου τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου παρεκβληθέντος σκευωρίᾳ τινῶν καὶ πτερνισμῷ κακίστων ἀνδρῶν, φθονούντων τῷ ἀγαθῷ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐπωφελεῖ, ἐδράξατο τοῦ θρόνου Ἰωαννίκιός τις Λίνδιος, χρηματίσας καὶ Ἡρακλείας .,..., ἀλλ' ὁ λύων τοὺς πεπεδημένους ἐν ἀνδρείᾳ καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν τάφοις ἐξανιστῶν προέφθασε δι' ἐλέους αὐτοῦ .... ἐκείνου μὲν τὸ μέρος ἔθηκε μετὰ τῶν ὑποκριτῶν καὶ οἷα ἐπιβάτην καὶ ὀλετῆρα παράνομον καὶ ἀκατάστατον ἐνδίκως ἐξέωσεν, ἡμᾶς δὲ συνήγαγεν ἡ χάρις τοῦ ἁγίου Πνεύματος πάλιν καὶ ἐν ταὐτῷ συνεκρότησε καὶ εἰς πανήγυριν πρωτοτόκων ἀποκατέστησε, ῥάβδον δυνάμεως ἐξαποστείλας ἡμῖν ἐξ ἁγίου κατοικητηρίου αὐτοῦ... Εἰς δὲ ἀσφάλειαν τὴν τούτου καὶ συνάφειαν τῆς θείας ἡμῶν ἑνώσεως ἐγράφησαν χάρται καὶ ὑπεγράφησαν ἰδίαις ἡμῶν χερσὶ συνθηματικοί, ὡς φαίνονται ἀναγινωσκόμενοι, ὥστε δὴ τὸν μὲν Λίνδιον ἐκεῖνον..., τὸν Ἰωαννίκιον, ἀποστραφῆναι, ἀπαγγεῖλαι δὲ καὶ διὰ γραμμάτων ἡμετέρων, τῆς τε ἀρχιερατικῆς ὁμηγύρεως καὶ τιμίου συλλόγου κληρικοῦ, διαμηνυθῆναι

---

[248]) ***Ν. Συναγ.*** 153. — ***Σάθα*** σ. 581. — Ὅρα καὶ σημ. 245.

τὸν ἤδη διαληφθέντα παναγιώτατον ἡμῶν αὐθέντην καὶ δεσπότην τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην κύριον κύριον Π α ρ θ έ ν ι ο ν ἐπανελθεῖν, εἰς ὃν καὶ προσεκλήθη νομίμως ὑψηλότατον, ἁγιώτατον οἰκουμενικὸν ἀποστολικὸν περίβλεπτον πατριαρχικὸν θρόνον καὶ τοὺς οἴακας τῆς Ἐκκλησίας ἐπειλημμένον .... διοικεῖν κατὰ σοφὸν ἄριστον κυβερνήτην. Καὶ δὴ .... γράφομεν οἰκείᾳ γνώμῃ καὶ αὐθαιρέτῳ βουλῇ καὶ προαιρέσει ἀπαξάπαντες ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, ἀρχιερεῖς, κληρικοὶ καὶ ἄρχοντες, τὸν παρόντα συνοδικὸν θεῖον τόμον, ἀνανεοῦντες τὰ συμφωνητικὰ ἡμῶν γράμματα καὶ ἐπικυροῦντες, καὶ ὑποσχόμεθα πρός τε Θεοῦ, τοῦ ἐτάζοντος καρδίας καὶ νεφρούς, καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος καὶ μιᾶς φωνῆς, ἵνα ἀπὸ τῆς ἄρτι ὥρας ὦμεν ἐν μιᾷ ψυχῇ καὶ μιᾷ καρδίᾳ καὶ τῇ αὐτῇ διαθέσει μετα τῆς παναγιότητος αὐτοῦ ἐν παντὶ καιρῷ καὶ πασῃ ὥρᾳ ἐπὶ πᾶσαν χρείαν ἐκκλησιαστικὴν καὶ ἀνάγκην αὐτοῦ κατεπείγουσαν, σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν περὶ αὐτον ἑνότητα ἀδιάρρηκτον καὶ τὴν ἀγάπην εἰλικρινῆ καὶ ἀνυπόκριτον, εἰς λόγον ὀρθὸν καὶ ἔργα ἀπρόσκοπτα τῆς καθαρᾶς συνειδήσεως ἐν ὀρθότητι καὶ ἀληθείᾳ, ἐπὶ συμφέροντι καὶ τιμῇ αὐτοῦ τε καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν μέχρι τῆς προσκαίρου ταύτης ἡμῶν βιοτῆς, ἣν Θεῷ παραθησόμεθα .... ».

38) ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΣ Β΄

Παρθενίου Β΄ « καθαιρέσει τελείᾳ καθυποβληθέντος καὶ ἐξωσθέντος τοῦ οἰκουμενικοῦ τούτου θρόνου ΚΠόλεως » ἐξελέγη — ***τῇ 16 Νοεμβρίου 1646*** — ὁ μ/της Ἡρακλείας ***Ἰωαννίκιος,*** τῇ συμμετοχῇ πιθανῶς καὶ τοῦ ἐνδημοῦντος ἐν βασιλευούσῃ Ἀλεξανδρείας Ἰωαννικίου, ἀλλ' ἀναντιρρήτως τῇ συνεπινεύσει τοῦ Βοεβόδα τῆς Μολδοβλαχίας Ἰωάννου Βασιλείου, πρὸς ὃν γράφοντες ἀπαντητικῶς οἱ ἀρχιερεῖς — ἀπὸ 23 Δεκεμβρίου ἰ. ἔ. — ἐσημείουν: « εὐδοκίᾳ καὶ νεύσει Θεοῦ ***καὶ ἐκλογῇ τῆς σῆς ἐκλαμπρότητος*** καὶ ψήφῳ κανονικῇ τῶν ἀρχιερέων καὶ συγκαταθέσει πάντων τῶν κληρικῶν καὶ ἀρχόντων τῆς πολιτείας καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ προεβιβάσθη εἰς τὸν ἁγιώτατον οἰκουμενικὸν πατριαρχικὸν θρόνον τοῦτον » ὁ μ/της Ἡρακλείας Ἰωαννίκιος 249).

Ἡ ἐκλογὴ αὕτη ἐνέπλησε πολλῆς χαρᾶς πάντας τοὺς παράγοντας καὶ ἄρχοντας τῆς Ἐκκλησίας, ἱερωμένους καὶ μὴ τοιούτους, ὡς φαίνεται καὶ ἐξ ὅσων οἱ αὐτοὶ ὡς ἄνω ἀρχιερεῖς, συνεχίζοντες τὴν ἐπιστολὴν αὐτῶν πρὸς τὸν ἡγεμόνα τῆς Μολδοβλαχίας, ἐτόνιζον τὰ ἑξῆς σχετικά: « ἀπολογούμεθα γοῦν διὰ τὸν παναγιώτατον ἡμῶν αὐθέντην καὶ δεσπότην τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην κύριον κύριον Ἰωαννίκιον... Ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος τὸ ἠξεύρει, νὰ εἶνε εὐλογημένον τὸ ὄνομά του τὸ ἅγιον, πῶς καὶ

---

349) *Δελικάνη* Γ΄ 228.

ἀρχιερεῖς καὶ κληρικοὶ καὶ ἱερεῖς καὶ ἄρχοντες καὶ ὁ κόσμος ὅλος εὐχαριστήθησαν εἰς τὴν πατριαρχείαν του καὶ χαίρονται ὅτι ἠξιώθησαν τοιούτου ποιμένος καὶ προστάτου, πατριάρχου πράου, ταπεινοῦ, ἀγαθοῦ' εἰρηνικοῦ, σπλαγχνικοῦ, ἐλεήμονος καὶ πάσης ἄλλης ἀρετῆς κεκοσμημένου, ὅπου πρέπει νὰ ἔχουν οἱ πατριάρχαι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ τὸ περισσότερον, γνώμης ἁγίας καὶ προαιρέσεως χριστιανικωτάτης, τόσον ὅπου δὲν ἀγαπᾷ νὰ λυπήσῃ καὶ τὸ μικρότατον ζῷον τῆς γῆς, τὸν μύρμηκα. Τὴν ὁποίαν ἀρετὴν τοῦ καλοῦ αὐτοῦ ἀρχιερέως τὴν ἐγνωρίσαμεν ἀκόμη ἀφοῦ ἐμβῆκεν εἰς τὸν βαθμὸν τῆς ἀρχιερωσύνης, καθὼς καὶ ἡ ἐκλαμπρότης σου λογιάζομεν νὰ τὴν ἐκατάλαβεν, ὅταν ἦλθεν αὐτοῦ, καὶ εἴμεθα βέβαιοι πῶς μὲ αὐτὴν τὴν γνώμην καὶ τὴν προαίρεσιν νὰ περάσῃ ὅλην του τὴν ζωὴν καὶ εἰς τὸν καιρόν του νὰ ἀναπαυθῇ ἡ ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Πλὴν ἂν εἶνε διάβολοι εἰς τὸν κόσμον, καθὼς καὶ δὲν λείπουν, καὶ μισοῦν τὸ καλὸν καὶ τῆς ἐκκλησίας τὴν εἰρηνικὴν κατάστασιν, τί ἠμποροῦμεν νὰ εἰποῦμεν ἡμεῖς εἰς ἐκεῖνα, ὁποῦ δὲν ἔχομεν εἴδησιν καὶ συκοφαντούμεθα παρ' ἐκείνων, ὅπου γράφουν πρὸς τὴν ἐκλαμπρότητά σου, πῶς δὲν ἀναπαυόμεθα μὲ τοῦ λόγου του; ἂς τοὺς κρίνει ὁ παντέφορος τοῦ Θεοῦ ὀφθαλμός, ὅπου γνωρίζει ὁλονῶν τὰς καρδίας καὶ ἂς ἔχουν τὴν αἰώνιον κόλασιν κληρονομίαν ἢ ἡμεῖς ἂν ἤμεθα ἔτζι, ἢ ἐκεῖνοι ὅπου τὸ γράφουν...» [250]).

Παρὰ πάσας ὅμως ταύτας τὰς ἐκδηλώσεις ἡ μεταστροφὴ ἐπῆλθε καὶ μετὰ πατριαρχείαν περίπου διετῆ ἐξώσθη ὁ Ἰωαννίκιος τοῦ θρόνου τῇ ***29 Ὀκτωβρίου 1648*** [251]) καθαιρεθεὶς συνοδικῶς, τῇ συνεργείᾳ τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω ἡγεμόνος τῆς Μολδοβλαχίας ἐργασθέντος ὑπὲρ τοῦ παρ' αὐτῷ φιλοξενουμένου Παρθενίου Β'. Ποῦ διέμενεν ἔκτοτε, ἄγνωστον. Πιθανῶς ἐν τῇ βασιλευούσῃ κρύβδην κατ' ἀρχάς, εἶτα ὅμως καὶ φανερῶς [252]).

Μετὰ τὸν θάνατον Παρθενίου Β' (16 Μαΐου 1651) ἐκλήθη τὸ β' εἰς τὸν θρόνον, ἀθωωθεὶς ἀπὸ τῆς ἐναντίον αὐτοῦ ἐκφωνηθείσης καθαιρέσεως. Δεδομένου δὲ ὅτι ἡ σχετικὴ συνοδικὴ πρᾶξις χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ μηνὸς Ἰουνίου 1651, ὅτι πρὸ τῆς ἄρσεως τῆς καθαιρέσεως δὲν

---

250) Αὐτόθι.

251) Ὅρα σημ. 245.

252) Τοῦτο συνάγεται ἐμμέσως καὶ ἐκ τοῦ ἀπὸ λα' Μαΐου 1649 ***συνοδικοῦ τόμου***, καθ' ὃν ἐγένετο σκέψις περὶ διευθετήσεως τριῶν διαφορῶν καὶ ζητημάτων, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τό: *τῆς ἀναπαύσεως τοῦ Ἰωαννικίου*, ὑφ' ἣν νοητέα γενικῶς ἡ μέριμνα τῆς Ἐκκλησίας περὶ αὐτοῦ, ἐκεῖ που διαμένοντος καὶ ζητοῦντος ἐλευθέραν καὶ ἀνεμπόδιστον τὴν ἐφησύχασιν αὐτοῦ ἐν τῇ βασιλευούσῃ, ὡς καὶ τὰ μέσα τῆς συντηρήσεως αὐτοῦ. (***Ν. Συν.*** 234. — ***Φωτ. βιβλ.*** σ. 103).

ἦτο βεβαίως δυνατὴ ἡ ἐπίσημος τοὐλάχιστον ἀνάληψις τῶν εὐθυνῶν τοῦ θρόνου, καὶ ὅτι ἤδη τῇ 7 Ἰουνίου ἰ. ἔ. ὁ Ἰωαννίκιος ἦτο πατριάρχης ἐν ἐνεργείᾳ, ἕπεται ὅτι ἡ β′ αὐτοῦ ἄνοδος εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον συμπίπτει κατὰ τὰς ***ἀρχὰς Ἰουνίου 1651***[253]. Πατριαρχεύσας ἐπὶ ἓν ἔτος καὶ ἡμέρας τινάς — δεκατρεῖς, κατὰ τὸν Ὑψηλάντην — ἐξηναγκάσθη καὶ αὖθις εἰς ἀποχώρησιν ἀπὸ τοῦ θρόνου — ***μέσα Ἰουνίου 1652*** — τρομοκρατηθεὶς ἐκ τοῦ ἀπροσδοκήτου πραξικοπήματος Κυρίλλου τοῦ Σπανοῦ, ὅστις ἀπαγαγὼν βίᾳ ἢ μᾶλλον παρασύρας καταλλήλως τὸν Ἰωάννίκιον ἐκράτει αὐτὸν ἔγκλειστον. — « ***εἶχε γὰρ προκατακεκλεισμένον τὸν Ἰωαννίκιον ἐν προφάσεσι πολυσχεδίοις*** ». — Ὑποτίθεται βασίμως ὅτι ὁ Ἰωαννίκιος παρέμεινεν ὑπὸ αὐστηρὸν περιορισμὸν καθ' ὅλην τὴν ὀλιγοήμερον παράνομον κατοχὴν τοῦ θρόνου ὑπὸ τοῦ Σπανοῦ, ἐλευθερωθεὶς δὲ ἅμα τῇ ἐξώσει καὶ καθαιρέσει τοῦ τελευταίου τούτου, ἐφησύχαζεν ἔκτοτε ἐν τῇ βασιλευούσῃ συγκατοικῶν ἀρχικῶς ὁμοῦ μετὰ τοῦ πρ. ΚΠόλεως Ἀθανασίου Πατελλάρου[254].

(Ἀκολουθεῖ).

---

[253]) ***Ν. Συν.*** 239. — ***Σάθα*** 584. — ***Δυοβουν.*** 87 (ἔνθα σημειοῦται ὅτι ὁ Ἰωαννίκιος ἀνῆλθε τὸν θρόνον κατὰ ***μῆνα Μάϊον***). — ***Πεντηκονταετηρὶς*** Ε. Φ. Συλλ. ὡς ἀνωτ. σ. 233. (ἔνθα ἀναφέρεται ὁ Simon Reniger σημειῶν ἀπὸ 7/17 Ἰουνίου 1651 ὅτι « ὁ νῦν πατριάρχης καλεῖται Ἰωαννίκιος »). — ***Ὑψηλ.*** σ. 153. — ***Κυρ. Λαυρέντιον*** Ἀθήναιον ὡς ἀνωτ. στ. 752.

[254]) Παΐσιος Β′ διὰ συνοδικοῦ τόμου — ἀπὸ Σ/βρίου 1652 ἐκδοθέντος — ἀναφερόμενος εἰς τοὺς σπουδάζοντας λαθραίως καὶ ἐν παραβύστῳ « ὁμιλεῖν πῆ μεν τῷ πατριαρχεύσαντι Ἰωαννικίῳ, πῆ δὲ καὶ Πατελαρίῳ τῷ καὶ Ἀθανασίῳ ... καὶ Κυρίλλῳ τῷ Σπανῷ ... » ὥρισεν « ἵνα ἀπὸ τοῦ νῦν μηδεὶς τολμήσῃ ἐπεισιέναι ἐν τῷ ***καταλύματι, ἐν ᾧ εἰσιν ὅ τε κὺρ Ἰωαννίκιος καὶ ὁ κὺρ Ἀθανάσιος καὶ ἐντυχεῖν αὐτοῖς ...*** ». (***Ν. Συναγ.*** 251. — ***Φωτ. βιβλ.*** 138. — ***Σάθα*** σ. 587, ἔνθα ἀντὶ ***Γερασίμου*** γραπτέον ***Ἰωανικίου***).

† ΣΤΑΥΡΑΚΗ ΑΡΙΣΤΑΡΧΗ
ΜΕΓΑΛΟΥ ΛΟΓΟΘΕΤΟΥ ΤΗΣ Μ. ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΔΕΡΚΟΙ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΔΕΡΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΥΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΩΝ

ΘΡΟΝΟΣ Η΄

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΥΠΟ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΥ ΚΑΣΑΠΙΔΟΥ ΑΡΧΙΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ.

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 222 τοῦ λήξαντος ἔτους τῆς «Ὀρθοδοξίας»)

Κωνσταντῖνος ὁ ἀπὸ Προύσης

Τὸν Μητροπολίτην Καλλίνικον, ποιμάναντα τὴν Ἐπαρχίαν Δέρκων μέχρι Μαΐου τοῦ 1924 καὶ ἐκλεγέντα τότε Μητροπολίτην Ἐφέσου (1), διεδέχθη τῇ 8 Μαΐου 1924 ὁ Μητροπολίτης Προύσης Κωνσταντῖνος (2). Ὁ Μητρ. Κωνσταντῖνος (τὸ ἐπώνυμον Ἀράμπογλους) ἐγεννήθη ἐν Σιγῇ τῆς Ἐπαρχίας Προύσης τῷ 1859 (3), ἐκ γονέων Ἰωάννου Ἀράμπογλου καὶ Ἑλένης, τὸ γένος Χατζηγρηγορίου. Διακούσας τὰ πρῶτα γράμματα ἐν τῇ γενετείρᾳ αὐτοῦ, εἰσήχθη τῷ 1877 εἰς τὴν Ἱερὰν Θεολογικὴν Σχολὴν Χάλκης. Ἀποφοιτήσας δὲ ἐκ ταύτης τῷ 1885, ἀρχικῶς ἐπὶ βραχὺ ἐδίδα-

---

1) Κώδ. Πατρ. ὑπομν. ἔτ. 1923 κ. ἑ. σελ. 29. Ἐφησυχάζων ἐνταῦθα ἔκτοτε ὁ Μ/της Καλλίνικος, ἀπεβίωσε τῇ 16 Ἰανουαρίου 1926. Ἐτάφη ἐν τῷ ἐν Θεραπείοις ἱ. ναῷ τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς.

2) Ἐν τῷ αὐτῷ Κώδ. σελ. 30.

3) Τὸ ἔτος τῆς γεννήσεως ὁρίζεται οὕτως ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐγγραφῆς τοῦ ἀειμνήστου ἐν τῷ μαθητικῷ μητρῴῳ τῆς Ἱ. Θεολ. Σχολῆς Χάλκης. Οἱ ἐν Ἀθήναις οἰκεῖοι αὐτοῦ, παρ' ὧν ἐζητήθησαν πληροφορίαι, ὁρίζουσιν ὡς ἔτος γεννήσεως τὸ 1857.

ξεν, ἀκολούθως δὲ χειροτονηθεὶς εἰς διάκονον προσελήφθη ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Προύσης Ναθαναήλ, ὡς Ἀρχιδιάκονος τὸ πρῶτον καὶ εἶτα ὡς Πρωτοσύγκελλος. Τῇ 5 Μαρτίου 1896 ἐξελέγη Ἐπίσκοπος Ροδοστόλου [1], διατελέσας ὑπὸ τὸν ψιλὸν τοῦτον τίτλον ὡς βοηθὸς τοῦ Ἀδριανουπόλεως Κυρίλλου ἐν τῷ τμήματι Σαράντα Ἐκκλησιῶν. Ἡ εἰς ἐπίσκοπον χειροτονία ἐτελέσθη τῇ 10 Μαρτίου 1896 ἐν τῷ ἐν Γαλατᾷ Ἱερῷ Ναῷ Παναγίας τῆς Καφφατιανῆς, ἱερουργούντων τῶν Μ)τῶν Προύσης Ναθαναήλ, Ἐλασσῶνος Νικοδήμου καὶ Παραμυθίας καὶ Φιλιατῶν Κωνσταντίνου. Τῇ 22 Ἰουλίου 1899 ἐξελέγη Μητροπολίτης Βελλᾶς καὶ Κονίτσης [2], τῇ 29 Ἰουνίου 1906 Μητροπολίτης Τραπεζοῦντος [3], τῇ 2 Ἀπριλίου 1913 Μητροπολίτης Κυζίκου [4], τῇ 10 Φεβρουαρίου 1922 Μητροπολίτης Προύσης [5] καὶ τῇ 8 Μαΐου 1924 Μητροπολίτης Δέρκων.

Χηρεύσαντος τοῦ Ἁγιωτάτου Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου διὰ τῆς τελευτῆς τοῦ ἀοιδίμου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ζ΄, ὁ Μητροπολίτης Δέρκων Κωνσταντῖνος ἐξελέγη τῇ 17 Δεκεμβρίου 1924 [6] Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ὡς Κωνσταντῖνος ΣΤ΄. Ἀναγκασθεὶς ὅμως, μετὰ βραχυτάτην πατριαρχείαν, νὰ ἀναχωρήσῃ ἐντεῦθεν — θεωρηθεὶς ὡς ἀνταλλάξιμος — τῇ 30 Ἰανουαρίου 1925, μετέβη εἰς Θεσσαλονίκην, ὅθεν καὶ ἀπέστειλε τῇ 22 Μαΐου ἰδίου ἔτους τὴν ἀπὸ τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου παραίτησιν αὐτοῦ.

Ἀκολούθως μεταβὰς εἰς Χαλκίδα καὶ παραμείνας ἐν αὐτῇ ἐπὶ βραχύ, ἐγκατεστάθη ὁριστικῶς ἐν Ἀθήναις, ἐν δωρηθέντι αὐτῷ μεγάρῳ ἐν τῇ περιφερείᾳ Νέας Φιλαδελφείας, ὅπου ἐφησύχασε μέχρι τῆς τελευτῆς αὐτοῦ, ἐπελθούσης τὴν πρωΐαν τῆς 28 Νοεμβρίου 1930. Ἡ κηδεία τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου ἐγένετο πάνδημος, ἀποδοθεισῶν τῷ σεπτῷ αὐτοῦ σκήνει τιμῶν ἀρχηγοῦ Κράτους. Ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία ἐψάλη ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν, προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσοστόμου μετὰ τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐτάφη πρὸ τοῦ Α΄ Νεκροταφείου Ἀθηνῶν.

Φώτιος ὁ ἀπὸ Φιλαδελφείας

Ἐγεννήθη ἐν Πριγκήπῳ τῇ 16 Νοεμβρίου 1875, ἐκ γονέων Σταύρου Δημητρίου Μχνιάτου καὶ Σεβαστῆς Πέτρου Τσακούλη-Κρητικάκη, ἐκ πα-

---

1) Κώδ. Πατρ. Ἀρχ. ΞΖ΄ σελ. 511. Πρβλ. Ἐκκλ. Ἀλήθ. ἔτ. ΙΣΤ΄ σελ. 8 καὶ 17

2) Κώδ. Πατρ. Ἀρχ. ϡια΄ σελ. 41.

3) Αὐτόθι σελ. 143.

4) Αὐτόθι σελ. 285.

5) Αὐτόθι σελ. 324.

6) Κώδ. Πατρ. Ἀρχειοφ. Ὑπομν. Ἔτ. 1923 κ. ἑξ. σελ. 51. Πρβλ. καὶ «Ὀρθοδοξία» 1930, φύλλ. Νοεμβρίου καὶ Δεκεμβρίου.

λαιῶν τῆς νήσου οἴκων ἑλκόντων τὸ γένος. Διακούσας τὰ πρῶτα γράμματα ἐν τῇ κοινοτικῇ Σχολῇ τῆς γενετείρας αὐτοῦ καὶ ἀκολούθως ἐν τῇ Γερμανοελβετικῇ Σχολῇ τοῦ Γαλατᾶ, συνεπλήρωσε τὴν ἐγκύκλιον αὐτοῦ παίδευσιν ἐν τῷ Γυμνασίῳ καὶ Διδασκαλείῳ τῆς Φιλιππουπόλεως. Ἐφοίτησεν ἀργότερον εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, τυχὼν δὲ τοῦ θεολογικοῦ διπλώματος ἀπῆλθεν εἰς Ἑσπερίαν καὶ συνεπλήρωσε τὰς φιλοσοφικὰς αὐτοῦ σπουδὰς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Μονάχου.

Ἐπανελθὼν ἐξ Εὐρώπης, ἐχειροτονήθη, ἐν ἡλικίᾳ 28 ἐτῶν, εἰς διάκονον — λαβὼν τὸ ὄνομα Φώτιος ἀντὶ τοῦ ὅπερ κατὰ κόσμον ἔφερε Δημήτριος — καὶ μετὰ διετίαν εἰς πρεσβύτερον ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Φιλιππουπόλεως Φωτίου, τοῦ εἶτα Σερβίων καὶ Κοζάνης (ἀποθανόντος ἐν Αἰγίνῃ τῇ 23 Μάρτίου 1925), διορισθεὶς καὶ ὑπηρετήσας παρ' αὐτῷ ἀρχικῶς ὡς Ἀρχιδιάκονος καὶ Ἱεροκήρυξ καὶ εἶτα ὡς Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, μέχρι τοῦ 1906, ὅτε, βίᾳ ἐξωσθέντων ἐκ Ρωμυλίας καὶ Βουλγαρίας ὑπὸ τῆς Βουλγαρικῆς Κυβερνήσεως τῶν ὑπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον ὑπαγομένων Μητροπολιτῶν, διωρίσθη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας Γενικὸς Πατριαρχικὸς Ἐπίτροπος πρὸς διοίκησιν τῶν ἐν Ρωμυλίᾳ καὶ Βουλγαρίᾳ Ἐπαρχιῶν τοῦ Θρόνου. Ὑπὸ τὴν ἰδιότητα τοῦ Γενικοῦ Πατριαρχικοῦ Ἐπιτρόπου παρέμεινε καὶ εἰργάσθη αὐτόθι μέχρι τῆς 24 Ἰουνίου 1914, ὅτε μεθ' ὁλοκλήρου τοῦ ὁμογενοῦς Κλήρου ὡδηγήθη ἔξω τῶν ὁρίων τοῦ Βουλγαρικοῦ Κράτους.

Ἐκλεγεὶς ἀκολούθως Ἐπίσκοπος τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης Ἐπισκοπῆς Εἰρηνουπόλεως, διωρίσθη τῇ 18 Ἀπριλίου 1919 ἐνταῦθα ὑπὸ τὸν αὐτὸν ὡς ἄνω τίτλον ὡς Ἀρχιερατικῶς Προϊστάμενος τῆς Κοινότητος Σταυροδρομίου.

Προαχθεὶς εἰς Μητροπολίτην Φιλαδελφείας [1] τῇ 20 Μαρτίου 1924 καὶ προσκληθεὶς μέλος τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, διετήρησε καὶ ὡς τοιοῦτος τὴν ἀρχιερατικὴν Προϊσταμενίαν τῆς Κοινότητος Σταυροδρομίου, παραμείνας ἐν αὐτῇ μέχρι τῆς 17 Ἰανουαρίου 1925, ὅτε ἐξελέγη Μητροπολίτης Δέρκων [2], εἰς διαδοχὴν τοῦ εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον ἀναβιβασθέντος Μητροπολίτου Κωνσταντίνου.

Τὴν Ἐπαρχίαν Δέρκων ἐποίμανε [3] μέχρι τῆς 7 Ὀκτωβρίου 1929,

---

[1]) Κώδ. Πατρ. Ἀρχειοφ. Ὑπομν. ἔτ. 1923 κ. ἑξ. σελ. 19.

[2]) Αὐτόθι. σελ. 55.

[3]) Κατεδαφισθέντος ὑπὸ τῆς Δημαρχίας, δι' εὔρυνσιν τῆς δημοσίας ὁδοῦ, τοῦ ἐμπροσθίου μέρους τοῦ ἐν Θεραπείοις Μητροπολιτικοῦ οἰκήματος, ὁ Μητροπολίτης Δέρκων Φώτιος προέβη εἰς γενικὴν αὐτοῦ ἐπισκευὴν καὶ ἀνακαίνισιν (1926). Σημειωτέον ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Μητροπολιτικὸν οἴκημα χρησιμεύει ὡς τοιοῦτον ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ ιζ' αἰῶνος, ὅτε προσαρτηθεισῶν διὰ Τόμου (Ἰούνιος 1655) τῶν

ὅτε ἀνυψώθη ἐπὶ τὸν Ἁγιώτατον Οἰκουμενικὸν Θρόνον (1), χηρεύσαντα διὰ τῆς πρὸς Κύριον ἐκδημίας τοῦ ἀοιδίμου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βασιλείου τοῦ Γ', ἔχει δὲ ἔκτοτε, τῇ εὐλογίᾳ τοῦ Θεοῦ, τὰς βαρείας εὐθύνας τῆς Προκαθημένης τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Ἀμβρόσιος ὁ ἀπὸ Νεοκαισαρείας

Βυζάντιος τὴν πατρίδα, χιακῆς δὲ καταγωγῆς, ἐγεννήθη τῷ 1857, ἐκ γονέων Σταυρινοῦ Λαμπρινοῦ καὶ Μαρίας τὸ γένος Ξενάκη. Τὰ πρῶτα μαθήματα διήκουσεν ἐν ταῖς Σχολαῖς Φωτηρᾶ, ἔνθα καὶ ἐγεννήθη. Ἀποφοιτήσας τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς (1875-80), εἰσήχθη εἰς τὴν Ἱερὰν Θεολογικὴν Σχολὴν Χάλκης, ἐξ ἧς ἀπεφοίτησε τῷ 1884. Ὡς ἱεροσπουδαστὴς ἐχειροτονήθη εἰς διάκονον κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1882 ἐν τῷ ἐν Θεραπείοις Ἱερῷ Ναῷ τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς ὑπὸ τοῦ τότε Μητροπολίτου Δέρκων καὶ εἶτα Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἰωακεὶμ τοῦ Δ', ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τοῦ ὁποίου εἰσήχθη εἰς τὴν Ἱ. Θεολογικὴν Σχολήν. Χειροτονηθεὶς ἔλαβε — κατὰ κόσμον καλούμενος Σταῦρος Σταυρινὸς — τὸ ὄνομα τοῦ προστάτου αὐτοῦ ἀειμνήστου εὐεργέτου Ἀμβροσίου Μαυρογορδάτου.

Ὑπηρέτησεν ἀρχικῶς ὡς Ἀρχιδιάκονος τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Σωφρονίου, τοῦ διατελέσαντος πρότερον Οἰκουμενικοῦ. Κατὰ Ὀκτώβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους 1884 διωρίσθη παρὰ τοῦ ἀοιδίμου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἰωακεὶμ Δ' Ἱερατικῶς Προϊστάμενος τοῦ ἐν Τζιβαλίῳ Ἱ. Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Νικολάου καὶ καθηγητὴς τῶν Ἱερῶν ἐν τῇ Σχολῇ Παναγίας Σταυροδρομίου. Τῷ 1887 προσελήφθη ὡς Πρωτοσύγκελλος τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Καισαρείας Ἰωάννου, ὑφ' οὗ ἀκολούθως διωρίσθη Διευθυντὴς τῆς Ροδοκανακείου Ἱερατικῆς Σχολῆς Καισαρείας. Τῷ 1888 προσελήφθη ὡς Πρωτοσύγκελλος τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Τραπεζοῦντος Φιλαρέτου (Βαφείδου). Τῷ 1889, ἐπανελθὼν εἰς Κωνσταντινούπολιν, διωρίσθη Ἱερατικῶς Προϊστάμενος Μουχλίου καὶ καθηγητὴς τῶν Ἱερῶν ἐν τῷ Παρθεναγωγείῳ τῆς Παλλάδος. Ἐφεξῆς διωρίσθη οἰκονόμος τοῦ ἐν Σμύρνῃ

Κοινοτήτων Θεραπείων καὶ Βουγιοὺκ-Δερὲ τῇ Ἱ. Μητροπόλει Δέρκων, ὁ τότε Μητροπολίτης Δέρκων Ἀθανάσιος μετέφερε τὴν ἕδραν αὐτοῦ εἰς Θεραπεῖα, ἐγκατασταθεὶς εἰς τὸ οἴκημα τοῦτο. Καίτοι δὲ τοῦτο κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ιη' αἰῶνος ἐπωλήθη βίᾳ εἰς ξένον πρόσωπον, ὅμως καὶ πάλιν ἠγοράσθη (1795) ἐπὶ Δέρκων Μακαρίου, ἀνακαινίσαντος αὐτό. Ὁμοίως ἐπεσκεύασαν καὶ ἀνακαίνισαν τὸ οἴκημα καὶ οἱ Μητροπολῖται Νεόφυτος ὁ ἀπὸ Κασσανδρείας (1865) καὶ Ἰωακεὶμ ὁ Κοκκώδης (1879) (Πρβλ. «Ὀρθοδοξία» ἔτος Α' σελ. 80).

1) Κώδ. Πατρ. Ἀρχειοφ. ὑπομν. ἔτ. 1923 κ. ἑ. σελ. 112.

ἡμετέρου Νοσοκομείου, ἐπανελθὼν δὲ ἐκ Σμύρνης, ἀνέλαβεν ἀργότερον καθήκοντα Ἱερατικῶς Προϊσταμένου Μ. Ρεύματος (1).

Τῇ 6 Μαρτίου 1893, διατελῶν Ἱερατικῶς Προϊστάμενος τῆς Κοινότητος Μ. Ρεύματος, προήχθη εἰς Ἐπίσκοπον Κλαυδιουπόλεως (2) καὶ ἐχειροτονήθη ἐν Μ. Ρεύματι τῇ Ε΄ Κυριακῇ τῶν Νηστειῶν, 14 Μαρτίου 1893, ὑπὸ τῶν Μητροπολιτῶν Βελεγράδων Δωροθέου, Χαλδείας Γερβασίου καὶ πρώην Ἀγχιάλου Ἀνθίμου (Τσάτσου), ὑπὸ τὸν ψιλὸν δὲ τοῦτον τίτλον προέστη τῆς Κοινότητος μέχρι τῆς 3 Ὀκτωβρίου 1895, ὅτε ἀνεδείχθη Μητροπολίτης Πρεσπῶν καὶ Ἀχριδῶν (3). Τῇ 18 Νοεμβρίου 1896 ἐξελέγη Μητροπολίτης Σκοπείων (4), τῇ 19 Ὀκτωβρίου 1899 Μητροπολίτης Πελαγωνείας (5), τῇ 18 Ὀκτωβρίου 1903 Μητροπολίτης Νεοκαισαρείας (6) καὶ τῇ 28 Ἀπριλίου 1911 Μητροπολίτης Καισαρείας (7).

Ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ 1914 ἰδιώτευσεν ἐν Φαναρίῳ ὡς πρώην Καισαρείας ἐπὶ δεκαετίαν, ἐπιδοθεὶς κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο εἰς μελέτας καὶ ἐκδοὺς διαφόρους συγγραφάς, ἐν αἷς «Αἱ ἀρχαιότεραι καὶ σύγχρονοι Λειτουργίαι τῶν κυριωτέρων τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησιῶν», «Ἡ Ἱερολογία τοῦ Γάμου ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ Θ΄ μέχρι τοῦ ΙΣΤ΄ αἰῶνος», «Μελέτη περὶ τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν τοῦ Λυχνικοῦ καὶ τοῦ Ὄρθρου» κ. ἄ.

Ἐπὶ τῆς Πατριαρχείας τοῦ ἀοιδίμου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ζ΄ ἐκλήθη καὶ αὖθις εἰς τὴν ἐνεργὸν ὑπηρεσίαν τῆς Ἐκκλησίας, ἀποκατασταθεὶς τῇ 22 Μαρτίου 1924 εἰς τὴν Μητρόπολιν Νεοκαισαρείας (8).

Τῇ 24 Ὀκτωβρίου 1929 ἐξελέγη εἰς τὴν συνεπείᾳ τῆς ἐκλογῆς τοῦ εὐκλεῶς Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας ὡς Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου χηρεύσασαν Ἱερὰν Μητρόπολιν Δέρκων (9), ἣν ἐποίμανε μέχρι τῆς τελευτῆς αὐτοῦ, γενομένης τῇ 9 Δεκεμβρίου 1931. Ἡ νεκρώσιμος αὐτοῦ ἀκολουθία ἐψάλη ἐν τῷ ἐν Θεραπείοις Ἱερῷ Ναῷ τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς, προεξαρ-

---

1) Αἱ ὡς ἄνω βιογραφικαὶ πληροφορίαι ἐλήφθησαν ἐξ αὐτογράφου βιογραφικοῦ σημειώματος τοῦ ἀειμνήστου, εὑρισκομένου ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ ἀρχείῳ τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος, τοῦ Προσκυνητοῦ ἡμῶν Πατρὸς καὶ Δεσπότου.

2) Κώδ. Πατρ. Ἀρχειοφ. ΞΖ΄ σελ. 441. Πρβλ. καὶ Ἐκκλ. Ἀλήθ. ἔτος ΙΓ΄ σελ. 9 καὶ 18.

3) Κώδ. Πατρ. Ἀρχ. ΞΖ΄ σελ. 503.

4) Αὐτόθι σελ. 524.

5) Κώδ. Πατρ. Ἀρχ. πια΄ σελ. 44.

6) Αὐτόθι σελ. 118.

7) Αὐτόθι σελ. 241.

8) Κώδ. Πατρ. Ἀρχ. ὑπομν. ἔτ. 1923 κ. ἑ. σελ. 20.

9) Αὐτόθι σελ. 116. Πρβλ. καὶ «Ὀρθοδοξία», ἔτος ΣΤ΄, σελ. 661 κ. ἑ.

χούσης τῆς Α. Θ. Παναγιότητος μετὰ τῶν Σεβασμιωτάτων ἁγίων Συνοδικῶν. Ἐτάφη ἐν τῷ Π. Νεκροταφείῳ Ἐγρῆ-Καποῦ, ἐν ἰδιοκτήτῳ αὐτοῦ κτιστῷ τάφῳ.

Ἰωακεὶμ ὁ ἀπὸ Σταυρουπόλεως

Κατὰ κόσμον Λεωνίδας. Τὸ ἐπώνυμον Πελεκᾶνος. Ἐγεννήθη ἐν Δζιβαλίῳ, τῇ 12 Ἰουνίου 1892, ἐκ γονέων Νικολάου καὶ Διαλεκτῆς, καταγομένων ἐκ Πυργίου τῆς Χίου. Διήκουσε τὴν πρώτην παίδευσιν ἐν Πυργίῳ, ὅπου ἀπὸ τοῦ 1ου μέχρι τοῦ 12ου ἔτους τῆς ἡλικίας αὐτοῦ παρέμεινε, συνεπλήρωσε δὲ ταύτην ἐν τῇ ἀστικῇ Σχολῇ τῆς νήσου Χαλκης, ἐπανελθὼν ἐκ Χίου. Μετὰ διετῆ ἀκολούθως φοίτησιν ἐν τῇ Μεγάλῃ τοῦ Γένους Σχολῇ, εἰσήχθη τῷ 1910 εἰς τὴν Ἱερὰν Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης, ὡς ὑπότροφος τοῦ ἐν Γαλατᾷ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τῶν Χίων. Ἀποφοιτήσας ἐκ ταύτης τῷ 1917, διωρίσθη ἀμέσως ὡς διδάσκαλος ἐν τῷ Ὀρφανοτροφείῳ τῶν Ἀρρένων, ἐγκατεστημένῳ τότε ἐν τῷ κτιρίῳ τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης. Μετενεχθέντος τῷ 1918 τοῦ Ὀρφανοτροφείου εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ἐν Πρώτῃ, προήχθη εἰς ὑποδιευθυντὴν τοῦ Ὀρφανοτροφείου. Γενομένης κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος τῆς μεταφορᾶς τοῦ ὡς ἄνω Ὀρφανοτροφείου εἰς τὸ τῆς Πριγκήπου, ὅπου συνεκεντρώθησαν καὶ τὰ τοῦ πολέμου ὀρφανά, διετέλεσεν ὑποδιευθυντὴς ἀμφοτέρων, παραλλήλως καὶ ἀνεξαρτήτως ἀπ' ἀλλήλων ὑφισταμένων μέχρι Μαρτίου τοῦ 1919, ὁπότε ἐγένετο ἡ εἰς ἓν συγχώνευσις τῶν δύο Ὀρφανοτροφείων. Διορισθεὶς ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1919 Διευθυντὴς τοῦ τῆς Πριγκήπου Ὀρφανοτροφείου—τῆς τοῦ ἑτέρου, τοῦ τῆς Πρώτης, διευθύνσεως ἀνατεθειμένης τῷ τότε Ἀρχιμανδρίτῃ καὶ νῦν Μητροπολίτῃ Σιδηροκάστρου Βασιλείῳ Μαγκριώτῃ—ἀνέλαβεν ἀπὸ τοῦ Μαρτίου τοῦ ἰδίου ἔτους τὴν διεύθυνσιν ἀμφοτέρων, συγχωνευθέντων. Ἐν τῇ θέσει ταύτῃ ὤν, ἐχειροτονήθη εἰς διάκονον κατὰ Ὀκτώβριον τοῦ 1922 ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἁγίου Δημητρίου Πριγκήπου ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Μ)του Αἴνου καὶ εἶτα Χαλκηδόνος Ἰωακείμ, προέδρου τότε τῆς Ἐφορείας τῶν Ὀρφανοτροφείων, λαβὼν καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Ἐν τῇ Διευθύνσει τοῦ Ὀρφανοτροφείου ἐν Πριγκήπῳ παρέμεινε μέχρι τοῦ διορισμοῦ αὐτοῦ ὡς Σχολάρχου τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης κατ' Αὔγουστον τοῦ 1924, ὁπότε καὶ ἐχειροτονήθη εἰς Πρεσβύτερον ἐν τῷ ναϊδίῳ τῆς Ἱερᾶς Σχολῆς ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου Μητροπολίτου Νικαίας καὶ εἶτα Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βασιλείου, Προέδρου τῆς Ἐφορείας τῆς Σχολῆς, συλλειτουργούντων αὐτῷ τῶν Μητροπολιτῶν Χαλκηδόνος Ἰωακεὶμ καὶ Πριγκηποννήσων Ἀγαθαγγέλου, χειροθετηθεὶς ἐν τῷ αὐτῷ ναϊδίῳ τῆς Ἱ. Σχολῆς ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ζ' εἰς ἀρχιμανδρίτην.

Τῇ 24 Ἰουνίου τοῦ 1926 (1) ἐξελέγη ὑπὸ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, κατόπιν σχετικῆς εἰσηγήσεως τῆς Ἐφορείας τῆς Σχολῆς, τιτουλάριος Μητροπολίτης Σταυρουπόλεως. Αἱ κανονικαὶ ψῆφοι ἐτελέσθησαν ἐν τῷ αὐτῷ ναϊδίῳ τῆς Σχολῆς, ἐν ᾧ ἐγένετο καὶ ἡ χειροτονία τοῦ ψηφισθέντος τῇ Κυριακῇ τῶν Ἁγίων Πάντων, 27 Ἰουνίου ἰ. ἐ., λειτουργούντων τῶν Μητροπολιτῶν Χαλκηδόνος Ἰωακεὶμ, Προύσης Νικοδήμου, Νεοκαισαρείας Ἀμβροσίου, Ροδοπόλεως Κυρίλλου καὶ Ἀνέων Θωμᾶ.

Ἐν τῇ Σχολαρχίᾳ τῆς Σχολῆς παρέμεινε μέχρι τῆς 12 Δεκεμβρίου 1931, ὁπότε ἐξελέγη Μητροπολίτης Δέρκων (2), ἐγκαθιδρυθεὶς τῇ 18 ἰδίου μηνός· καὶ ἔκτοτε ἔχει τὴν ποιμαντορίαν τῆς ἱστορικῆς Μητροπόλεως.

(Ἕπεται συνέχεια)

1) Κώδ. Πατριαρχ. Ἀρχειοφ. ὑπομν. ἔτους 1923 κ. ἑ. σελ. 84. Πρβλ. καὶ «Ὀρθοδοξία» ἔτος Α΄ σελ 82.

2) Αὐτόθι σελ. 122.

ΑΡΧΙΜ. ΙΛΑΡΙΩΝΟΣ ΒΑΣΔΕΚΑ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

ε΄.— Ἀλλά, πρὸς τῇ θεωρητικῇ αὐτῆς σημασίᾳ, ἡ Ἱ Παράδοσις κέκτηται καὶ *πρακτικὴν* σπουδαιότητα, σχετίζεται δῆλον ὅτι πρὸς αὐτὴν τὴν ζωήν. Ἡ ἀλήθεια — πᾶσα ἀλήθεια — ὁσονδήποτε ἄμεσον κἂν ἔχῃ πρὸς τὴν καθαρὰν γνῶσιν σχέσιν, θὰ περιωρίζετο εἰς καθαρὰν θεωρίαν καὶ ἀφαίρεσιν ἂν ὁ ἀπώτερός της σκοπὸς δὲν ἀφεώρα εἰς αὐτὴν τὴν ζωήν, ἂν δηλ. δὲν συνεδέετο πρὸς τὴν πρᾶξιν, ἂν δὲν ἦτο προωρισμένη εἰς ἐφαρμογήν. Πρὸς τὴν ζωὴν τῶν λαῶν, ἤτοι πρὸς τὴν ἐμπράγματον ἐκδήλωσιν τῶν ἰδεῶν καὶ θεωριῶν, τυγχάνει πάντοτε συνυφασμένη ἡ ἰδέα τῆς παραδόσεως ἀκριβῶς, ὡς φορέως ὡρισμένων ἀληθειῶν, χρησίμων εἰς τὸν πρακτικὸν βίον, συγκρατητικῶν καὶ προακτικῶν τῆς ζωῆς, ἐξ οὗ καὶ ἡ συνέχισις, τὸ κῦρος καὶ τὸ κράτος τῶν παραδόσεων ἐν τῇ ζωῇ τῶν λαῶν ἀποβαίνουσι κατ' εὐθεῖαν ἀνάλογα πρὸς τὴν μακρὰν διάρκειαν καὶ τὸ ἀναλλοίωτον αὐτῶν. Διὰ τοῦτο λογίζονται σπουδαῖον τῶν ἀτόμων, τῶν οἰκογενειῶν, τῶν κοινωνιῶν, τῶν καθιδρυμάτων καὶ τῶν ἐθνῶν πλεονέκτημα αἱ παλαιαὶ καὶ ὑψηλαὶ καὶ εὐγενεῖς παραδόσεις, ὡς συνοχὴ τῆς ἱστορίας αὐτῶν, ἡ συνέχισις τῆς ἀτομικότητος, ὡς ἔργα τοῦ παρόντος καὶ διασφάλισις τοῦ μέλλοντος, εἰς τὸ κράτος δὲ τοῦτο τῆς παραδόσεως ὀφείλεται τὸ ἀπὸ πολλῶν ἀπόψεων εὐεργετικὸν στοιχεῖον τῆς συντηρητικότητος, ὡς λελογισμένης, ἐφεκτικῆς καὶ συγκεκρατημένης στάσεως ἀπέναντι παντὸς « καινοῦ », σπεύδοντος ἀλογίστως νὰ εἰσορμήσῃ εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ δεδοκιμασμένου παλαιοῦ· οὕτω ἡ ἀρχαία παράδοσις ἀποτελεῖ τὴν στάθμην καὶ τὸ κριτήριον, πρὸς ὃ τὰ ἑκάστοτε καινοφανῆ μετροῦνται. Ἀλλ' ἐὰν τοιαύτην σημασίαν ἔχῃ πᾶσα παράδοσις, ἀσυγκρίτως μείζονα σπουδαιότητα διὰ τὴν ζωὴν ἐνέχει ἡ Ἱερὰ Παράδοσις τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὡς θείας ἀληθείας πηγή. Θρησκευτικὰς ἀληθείας περιλαμβάνουσα, τὴν ἀρχὴν αὐτῆς ἔχουσα ἀπ' αὐτοῦ τοῦ Ἱδρυτοῦ

τῆς ἁγίας ἡμῶν θρησκείας καὶ θεμελιωτοῦ τῆς Ἐκκλησίας Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀμέσως εἰς ταύτην ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων παραδοθεῖσα, συνεχής, ἀναλλοίωτος καὶ ἀκαινοτόμητος τηρεῖται ἐν τῇ ἁγίᾳ ἡμῶν Ἐκκλησίᾳ. Πᾶσα ἡ ζωὴ ἡμῶν ἡ θρησκευτικὴ βιοῦται ἐν ὀνόματι τῆς ἀληθοῦς παραδόσεως, τελεῖ ἐν συνδέσμῳ πρὸς αὐτὴν καὶ στηρίζεται ὑπ' αὐτῆς. Πάντες οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ἡμῶν θεσμοί, τὰ ἤθη, αἱ μυστηριακαὶ τελεταί, ἡ τιμὴ πρὸς τοὺς Ἁγίους, τὰς εἰκόνας των καὶ τὰ λείψανά των, στηρίζονται κυρίως ἐπὶ τῶν δεδομένων τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως. Πόσον δ' ἡ Παράδοσις ἀπέβη αὐτόχρημα κανονιστικὴ τῆς ζωῆς τῶν χριστιανῶν καὶ γνώμων τῆς καθ' ὅλου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ πειθαρχίας, καθίσταται δῆλον ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων, τῶν ὁποίων ἡ Ἐπιστήμη — τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δίκαιον — εὑρίσκει ἐν τῇ Ἱ. Παραδόσει τὴν σπουδαιοτέραν αὐτῆς πηγήν. Ἡ τεραστία συμβολὴ τῆς Ἱ. Παραδόσεως εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν νομοθεσίαν, εἰς τὴν διαφώτισιν τῆς ἐννοίας τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ θεσμοῦ τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου, εἰς τὸν θεσμὸν τῶν νηστειῶν, εἰς τὸν ἑορτασμὸν τοῦ Πάσχα, εἰς τὸν νηπιοβαπτισμόν, εἰς τὴν καθ' ὅλου λειτουργικὴν πρᾶξιν καὶ ἄλλας πλείστας λεπτομερίας τοῦ χριστιανικοῦ βίου, εἶναι τόσον τοῖς πᾶσι γνωστή, ὥστε ἀποβαίνει πάντη περιττὴ ἡ λεπτομερεστέρα αὐτῆς ἀνάπτυξις.

Ἐκ τῶν κατ' ἀνάγκην συντόμως εἰρημένων ἀποβαίνει καταφανὴς ἡ μεγάλη σημασία τῆς Ἱ Παραδόσεως διὰ τὴν ἐπιστήμην τῆς Δογματικῆς. Ἡ Ἱ. Παράδοσις, ὁμολογουμένη ἰσότιμος καὶ ἰσόκυρος τῇ Γραφῇ πηγὴ τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως, φερομένη ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ γνησία, ἀλάθητος καὶ συνεχής, συμπληροῦσα καὶ ἑρμηνεύουσα τὴν Γραφήν, ἀποτελοῦσα τὴν πρώτην καὶ ἀρχαιοτέραν μορφὴν τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως καὶ σπουδαίως συμβάλλουσα εἰς τὸ δογματικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας, ὡς τοιαύτη λέγομεν, ἡ Ἱ Παράδοσις πρόκειται εἰς τὸν δογματικὸν θησαυρὸς πολύτιμος τῆς χριστιανικῆς γνώσεως. Ἐκ τῶν θυσαυρῶν τούτων ὁ δογματικὸς κατ' ἴσον πρὸς τὴν Γραφὴν λόγον ἀντλεῖ τὴν ὕλην αὐτοῦ, ἤτοι τὸ περιεχόμενον τῆς Δογματικῆς, δι' αὐτοῦ δὲ τὰ μέγιστα βοηθεῖται εἰς τὸν ἀκριβέστερον καθορισμὸν τῆς ἐννοίας τῆς ἐπιστήμης του, εἰς τὴν διακρίβωσιν τῶν γνησίων ἀληθειῶν τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως καὶ εἰς τὴν διάγνωσιν πάσης ἑτεροδιδασκαλίας. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης ἡ Ἱ Παράδοσις ἐν τῇ γνησίᾳ αὐτῆς ἐκκλησιαστικῇ ἐννοίᾳ ἀποτελεῖ ἓν τῶν κυριωτάτων γνωρισμάτων τῆς χριστιανικῆς ὀρθοδοξίας καὶ τῆς κατὰ ταύτην ζωῆς τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, ἢ μᾶλλον αὐτὴν τὴν λυδίαν λίθον τῆς ἀποστολικῆς αὐτῆς γνησιότητος.

Ἐντεῦθεν ἡ σπουδαία θέσις, ἣν κατέχει παρ' ἡμῖν ἡ Ἱ. Παράδοσις τὸ μὲν ἐν τῷ ζητήματι τῶν περὶ ἑνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ παλαιοτέρων καὶ προσφάτων συζητήσεων, τὸ δὲ ἐν τῇ ὄψει τῆς συντηρητικότητος τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν ζωῆς. Ἡ ἀναγκαιότης τῆς Ἱ.

Παραδόσεως ὡς συνεκτικοῦ δεσμοῦ πρὸς τὴν ἀρχέγονον Ἐκκλησίαν, ὡς αὐθεντικοῦ γνώμονος πίστεως καὶ ζωῆς καὶ ἐγκύρου διακρίσεως τῆς γνησίας χριστιανικῆς γνώσεως, ἤδη ἀφ' ἱκανοῦ κατέστη αἰσθητὴ ἐν τοῖς σπουδαιοτέροις τῶν Διαμαρτυρομένων κύκλοις, τοῦ χρόνου δὲ προϊόντος πυκνότεραι ἀκούονται αἱ φωναὶ περὶ ἐπιβαλλομένης ἐπιστροφῆς εἰς αὐτήν.

Ὅ τι δ' ἀφορᾷ εἰς τὸ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἐκκλησίᾳ στοιχεῖον τῆς συντηρητικότητος, ἐπιβάλλεται νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι ὁ σεβασμὸς ἡμῶν πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν οὐ μόνον δὲν δύναται νὰ ἑρμηνευθῇ ὡς ὀπισθοδρόμησις ἢ στασιμότης ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς παραγνωρίσεως τῆς προόδου, ἀλλὰ καὶ ἀποδεικνύεται εὐεργετικὸς παράγων μιᾶς λελογισμένης θρησκευτικῆς ζωῆς. Λαμβανομένου ὑπ' ὄψει ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι κυρίως καὶ κατ' οὐσίαν ζωή, ζωὴ κινουμένη ἐκ τῶν ἔσω πρὸς τὰ ἔξω καὶ πρὸς τὰ πρόσω, ἐν ᾗ δηλαδὴ πᾶν τὸ ἐξωτερικὸν ἀποτελεῖ ἔκφρασιν τοῦ ἐσωτερικοῦ, καὶ ἡ τῆς ψυχῆς κίνησις εἶναι ἐλευθέρα πρὸς τὸ ὕψιστον ἰδεῶδες φορά, ἡ συντηρητικότης ἑρμηνεύεται ὑπό τινων ὡς ὑπερβολικὴ παθητικὴ προσκόλλησις πρὸς τὸ κῦρος καὶ τὰς παραδόσεις, ὡς ἀναστολὴ τῆς ἐλευθερίας, ὡς ἐπίμονος ἄρνησις τοῦ ζῶντος πνεύματος, τῆς ἐλευθέρας ἀναπτύξεως τῆς προσωπικότητος ἐν τῇ ζωῇ καὶ τῇ γνώσει. Ἀλλ' ἀνεξαρτήτως τοῦ ὅτι ἡ θρησκευτικὴ συντηρητικότης, μάλιστα εἰς τὰ θεμελιώδη τῆς χριστιανικῆς γνώσεως, δὲν ἔχει ταύτην τὴν ἔννοιαν, ἀνάγκη νὰ ὁμολογηθῇ, ὅτι ἐν γένει ἡ συντηρητικότης ὑπὸ τὴν εὐρυτέραν της ἔννοιαν ἀποδεικνύεται, ὡς εἴπομεν, εὐεργετική. Διότι ἐν ἐποχῇ, καθ' ἣν ραγδαίως διαδέχονται ἀλλήλας ποικίλαι θεωρεῖαι καὶ ὁ ἐπιπόλαιος κόσμος, πληρούμενος ὑστερικοῦ αὐτόχρημα ἐνθουσιασμοῦ, τείνει ἀκράτητος νὰ ἐγκολπωθῇ πᾶν ὅ, τι φέρεται ἐπὶ τῶν πτερύγων τῆς τόσον γοητευούσης προόδου, ἡ ἀνασταλτικὴ τῆς ἀλογίστου ὁρμῆς συντηρητικότης, χαλιναγωγοῦσα αὐτήν, ἀναγκάζει τὴν ἀνθρωπότητα νὰ ἀναθεωρῇ ἐπανειλημμένως τὰς θεωρίας, νὰ ἀναζητῇ μετὰ περινοίας τὴν ὀρθὴν τῆς γνώσεως ὁδόν, νὰ ἐπέχῃ μετὰ συνέσεως καὶ νὰ δέχηται μόνον ὅ,τι ἡ ἐπανειλημμένη βάσανος καὶ ἡ ἐπιμελὴς καὶ ἐξαντλητικὴ δοκιμασία ἀποδεικνύει πραγματικῶς ἀληθές. Ἡ Ἱ. Παράδοσις εἶναι ὁ κῶδιξ τῆς θρησκευτικῆς πείρας τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ἡ ἱστορία τῆς Κυβερνήσεως τῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τοῦ Ἁγ. Πνεύματος, ἡ δᾲς τῆς ἀληθείας, ἡ φωτίζουσα τὴν ἐκκλησιαστικὴν συνείδησιν συνεχῶς ἀπὸ τοῦ πρώτου στοματικοῦ τῶν Ἀποστόλων κηρύγματος.

Τὴν Ἱερὰν ταύτην Παράδοσιν σεβόμενοι καὶ τηροῦντες διατρανοῦμεν τὴν πρὸς τὸ Ἅγ. Πνεῦμα πίστιν ἡμῶν, πιστεύοντες καὶ ὁμολογοῦντες, ὅτι οὐχὶ σήμερον μόνον, οὐδ' ἀπὸ τῆς χθὲς μόλις, ἀλλ' ἐπὶ εἴκοσι συναπτοὺς αἰῶνας ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν κυβερνᾶται, φωτίζεται καὶ ὁδηγεῖται ὑπ' Αὐτοῦ διότι τὸ Πνεῦμα οὐδέποτε ἔπαυσε νὰ καθοδηγῇ τὴν Ἐκκλησίαν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Η ΠΡΩΤΗ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΙΣ

Η ΠΑΡΑΜΟΝΗ

Καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο μετὰ κατανύξεως βαθείας ἑωρτάσθη ἡ παραμονὴ τοῦ νέου ἔτους ἐν τοῖς Πατριαρχείοις. Ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ κατὰ τὸν ψαλέντα Ἑσπερινὸν ἐχοροστάτησε κατὰ τὴν τάξιν ἡ Α. Θ. Παναγιότης μετὰ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν. Ἐπηκολούθησε δεξίωσις ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν Πατριαρχῶν καθ' ἣν προσεφώνησε τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἀπὸ μέρους τῆς Π)χικῆς αὐλῆς ὁ Πρωτοσυγκελλεύων Θεοφ. Ἐπίσκοπος Τρωάδος Εὐστάθιος. Οἱ κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ ὑπάλληλοι ἠσπάσθησαν τὴν Σεπτὴν δεξιὰν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

Περὶ ὥραν 6ην ἐν τῇ αὐτῇ αἰθούσῃ τῶν Πατριαρχῶν ἐγένετο ἡ νενομισμένη τελετὴ καὶ διανομὴ τῆς πήττας παρόντων πάντων τῶν κληρικῶν τῆς Αὐλῆς, οἵτινες καὶ παρεκάθησαν εἰς τὸ ἐπακολουθῆσαν ἑόρτιον Πατριαρχικὸν δεῖπνον.

Η ΠΡΩΤΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΤΟΥΣ

Ἐν μέσῳ πυκνοῦ ἐκκλησιάσματος ἐτελέσθη τὴν πρωΐαν ἡ Λειτουργία χοροστατούσης τῆς Α. Θ. Παναγιότητος μετὰ τῶν Σεβασμ. Μητροπολιτῶν. Τὴν θείαν Λειτουργίαν ἐτέλεσεν ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Πανοσ. Ἀρχιμ. Ἀδαμάντιος. Μετὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν ἐπηκολούθησε δεξίωσις ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν Πατριαρχῶν, καθ' ἣν ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐδέχθη τὰς χαιρετιστηρίους προσρήσεις τῶν ἁγίων Ἀρχιερέων, τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς, τῶν Ὀφφικιάλων τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐγκρίτων ὁμογενῶν.

Ἀπὸ μέρους τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου προσεφώνησε τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Προύσης Νικόδημος. Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἐσυνεχίσθη ἡ προσέλευσις καὶ ἡ ὑποβολὴ τῶν συγχαρητηρίων τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος.

Ἡ προσφώνησις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Προύσης.

Παναγιώτατε Δέσποτα,

« Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς τῶν Πατέρων ἡμῶν, ὁ καταξιώσας ἡμᾶς ἵνα εἰσέλθωμεν, μετ' ἐλπίδων χρηστῶν, εἰς τόν κύκλον τοῦ νέου τῆς χρηστότητος Κυρίου ἐνιαυτοῦ. Καὶ νῦν, κατ' αὐτὴν τὴν εὔσημον ἡμέραν τῆς ἐπιτολῆς αὐτοῦ, παριστάμενοι ἐνώπιον τῆς Ὑμετέρας σεπτῆς Κορυφῆς, ἥ τε περὶ αὐτὴν Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος, ὁ εὐαγὴς Κλῆρος καὶ ἡ λοιπὴ ἐπίλεκτος ὁμήγυρις τοῦ Χριστεπωνύμου πληρώματος, ἐπικαλούμεθα ἐξ ὀνόματος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῶν λοιπῶν ἀρωγούς ἐν πρώτοις τὰς θεοπειθεῖς εὐχὰς τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος, προσαγορεύοντες Αὐτὴν ἀκραιφνῶς καὶ εὐχόμενοι θερμῶς ὅπως καὶ κατὰ τὸ ἀνατεῖλαν νέον σωτήριον ἔτος χαρίζηται ὁ Κύριος τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι ὑγείαν ἀκλόνητον, ἵνα ἐν τῷ ἐνθέῳ ζήλῳ Αὐτῆς καὶ τῇ εὐστοχίᾳ χειρίζηται δεξιῶς, ὡς πάντοτε, καὶ κατευθύνῃ σωτηρίως πάντα τὰ κατὰ τὴν περίοδον τοῦ χρόνου τούτου ἐμφανισθησόμενα ζητήματα, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους.

Ἡμεῖς δὲ ἐπικαλούμενοι τὴν θείαν ἀντίληψιν καὶ χάριν, διαβεβαιούμεθα Αὐτὴν ὅτι ἐσόμεθα ἐσαεὶ πρόθυμοι συνεργάται καὶ ἀρωγοί, ἐπιτελοῦντες εὐόρκως τὰ ἡμῖν ἀνατεθειμένα ἱερὰ καθήκοντα.

Εἴησαν, Παναγιώτατε, τὰ ἔτη Αὐτῆς ὅ, τι πλεῖστα καὶ πανευφρόσυνα κλεΐζοντα τὸν σεπτόν Πατριαρχικὸν καί Οἰκουμενικὸν Θρόνον. Γένοιτο ! »

Ἀπαντῶσα ἡ Α. Θ. Παναγιότης ηὐχαρίστησε διὰ τὰ ἀδελφικὰ αἰσθήματα καὶ τὴν πολύτιμον συνεργασίαν τῶν Ἁγίων Ἀρχιερέων, ηὐχήθη δὲ ὅπως ὁ ἀρχόμενος νέος τοῦ Κυρίου ἐνιαυτὸς ᾖ πλήρης χάριτος καὶ εὐλογίας τοῦ Θεοῦ, τῇ Ἁγίᾳ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ πληρώματι αὐτῆς, πάροχος δὲ παντὸς ἀγαθοῦ εἰς τὴν χώραν ἡμῶν καὶ εἰρήνης καὶ εὐημερίας εἰς ἅπασαν τὴν ἀνθρωπότητα.

Ἡ προσφώνησις τοῦ Ἁγίου Πρωτοσυγκελλεύοντος.

Παναγιώτατε καὶ Θειότατε Πάτερ καὶ Δέσποτα,

Ἰδοὺ καὶ πάλιν ἡμεῖς, οἱ ἀποτελοῦντες τὸ προσωπικὸν τοῦ Πατριαρχικοῦ Οἴκου, προσερχόμεθα εὐλαβῶς ἐνώπιόν Σου καὶ ὑποβάλλομεν τὰ

βαθύτατα ἡμῶν σέβη καὶ τὰς ταπεινὰς ἡμῶν προσρήσεις ἐπὶ τῷ ἀνατέλλοντι νέῳ ἔτει 1935.

Ἐκ τοῦ ἐγγὺς παρακολουθοῦντες τὴν Σὴν σεπτὴν Κορυφὴν καὶ μάρτυρες ὄντες τῶν κόπων, τῶν μόχθων, τῶν προσπαθειῶν καὶ τῶν νυχθημέρων μεριμνῶν καὶ θυσιῶν Της ὑπὲρ τοῦ καλοῦ τῆς Ἐκκλησίας, διαβεβαιοῦμεν Αὐτήν, ὅτι, ὡς πάντοτε, οὕτω καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, τύπον καὶ ὑπογραμμὸν Αὐτὴν ἔχοντες, θὰ προσπαθῶμεν ν' ἀνταποκρινώμεθα, — ἐν τῷ μέτρῳ τῶν ἀσθενῶν ἡμῶν δυνάμεων, — πρὸς ὅσα καθήκοντα ἡ ὑπηρεσία ἑνὸς ἑκάστου ἐπιβάλλει ἡμῖν, ἵνα τυγχάνωμεν καὶ τῆς ἐπιδοκιμασίας τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης καὶ προσκυνητῆς ἡμῖν Παναγιότητος.

Δῴη ὁ Κύριος, ἵνα Αὕτη κοσμῇ καὶ κλεΐζῃ ἐπὶ ἔτη πολλά, μέχρι βαθυτάτου καὶ λιπαροῦ γήρως, ἐν πλήρει ὑγείᾳ καὶ ἀκμῇ, τὸν πανένδοξον τοῦτον καὶ πανευκλεᾶ Οἰκουμενικὸν θρόνον, ὅστις, ἀκατάλυτος διὰ τῶν αἰώνων, συνεχίζει τὸ ὑψηλὸν καὶ θεόσδοτον αὐτοῦ ἔργον.

Εἰς ταῦτα ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπαντῶσα ηὐχαρίστησε διὰ τὰς εὐχὰς καὶ τὰ αἰσθήματα τῆς Πατριαρχικῆς Ὑπαλληλίας καὶ ηὐχήθη πᾶσι τὴν παρὰ Κυρίου ἐνίσχυσιν καὶ εὐλογίαν πρὸς ζηλωτὴν καὶ κατὰ τὸ νέον ἔτος ἐπιτέλεσιν τοῦ ἔργου, εἰς ὃ τυγχάνει ἐντεταλμένος ἕκαστος.

ΑΓΙΑ ΚΑΙ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν συνοδικῶν ἐργασιῶν τοῦ Νέου Ἔτους ἐν τῇ Συνοδικῇ Συνεδρίᾳ τῆς 12 Ἰανουαρίου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐν προσαγορεύσει ηὐχήθη τὰ δέοντα εἰς τοὺς Σεβ. Ἁγίους Συνοδικούς, ἐξ ὀνόματος τῶν ὁποίων ἀπήντησεν εὐχαριστῶν καὶ ἀντευχόμενος ὁ Α΄. τῇ τάξει Μητροπολίτης Χαλκηδόνος Μάξιμος.

ΑΡΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τῶν Χριστουγέννων καὶ τῷ νέῳ Ἔτει ὁ Μακ. Πατριάρχης τῶν Ἀρμενίων κ. Μεσρὸπ Ναρονιὰν συνεχάρη τῇ Α. Θ. Παναγιότητι διὰ τοῦ Πρωθιερέως Χιμαγιὰκ Μπαχτιγιαριὰν καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Πατριαρχείου Τελαλιάν. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀντηυχήθη τῷ Ἀρμενίῳ Πατριάρχῃ διὰ τοῦ Πρωτοσυγκελλεύοντος Θεοφ. Ἐπισκόπου Τρῳάδος Εὐσταθίου.

ΕΟΡΤΗ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

Ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς ἀνακομιδῆς τῶν τιμίων λειψάνων τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, 27 Ἰανουαρίου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ Παραθρονίῳ τοῦ Πανσέπτου Πατριαρχικοῦ Ναοῦ, τῆς εἰκόνος τοῦ Ἁγίου τεθείσης, κατὰ τὴν τάξιν, ἐπὶ τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου.

ΕΟΡΤΗ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ

— Τὴν 30ὴν Ἰανουαρίου, ἐπέτειον τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ ἑορτὴν τῶν Γραμμάτων, ἐτελέσθη ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἡ νενομισμένη Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Λειτουργία. Ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ ἐκκλησιάσθησαν κατ᾽ αὐτὴν πλήθη συρρεύσαντος εὐσεβοῦς λαοῦ, ἐν οἷς διεκρίνοντο οἱ Ὀφφικιάλοι τῆς Ἐκκλησίας, καθηγηταί, ἡ μαθητιῶσα νεολαία καὶ ἔγκριτοι διανοούμενοι ὁμογενεῖς.

Κατὰ τὴν μεγάλην εἴσοδον καὶ ἐν ἰδιαιτέρᾳ ἐπιμνημοσύνῳ δεήσει εἰς τὸ τέλος τῆς θείας λειτουργίας ἡ Α. Θ. Παναγιότης ηὐχήθη ὑπὲρ τῶν ἀειμνήστων Εὐεργετῶν καὶ ἐργατῶν τῆς Παιδείας. Ἡ κατάνυξις τοῦ ἐκκλησιαζομένου λαοῦ ἦτο μεγάλη. Τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας, δημοσιευόμενον ἐν ἀρχῇ τοῦ παρόντος τεύχους, ἐξεφώνησεν ἀπ᾽ ἄμβωνος ὁ Μητροπολίτης Ἡλιουπόλεως Γεννάδιος.

ΠΑΝΣΕΠΤΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΣ ΝΑΟΣ

Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Πανσέπτου Πατριαρχικοῦ Ναοῦ ὡρίσθη ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ Μητροπολίτης Μύρων Πολύκαρπος.

ΟΝΟΜΑΤΙΚΑΙ ΕΟΡΤΑΙ

— Κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἦγον τὰ ὀνομαστήρια αὐτῶν οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Ἐφέσου Ἀγαθάγγελος καὶ Χαλκηδόνος Μάξιμος. Τὰς Α. Α. Σεβασμιότητας ἐπεσκέφθη ἐξ ὀνόματος τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ διεβίβασε τὰς εὐχὰς καὶ τὰ συγχαρητήρια Αὐτῆς ὁ Πρωτοσυγκελλεύων Θεοφ. Ἐπίσκοπος Τρῳάδος Εὐστάθιος.

— Τοῖς κατὰ τὸν παρόντα ὁμοίως μῆνα ἑορτάσασι Σεβ. Μητροπολίταις Κρήτης Τιμοθέῳ, Αὐστραλίας Τιμοθέῳ, Δράμας Βασιλείῳ, Σιδηροκάστρου Βασιλείῳ, Δρυϊνουπόλεως Βασιλείῳ, Φλωρίνης Βασιλείῳ, Βελλᾶς καὶ Κονίτσης Ἰωάννῃ, Ροδοπόλεως Κυρίλλῳ καὶ Πολυανῆς Κυρίλλῳ διὰ καταλλήλων γραμμάτων διεβιβάσθησαν αἱ εὐχαὶ καὶ τὰ συγχαρητήρια τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

— Καταλλήλως διεβιβάσθησαν αἱ Πατριαρχικαὶ εὐχαὶ καὶ πρὸς τοὺς ἑορτάσαντας Μ. Ἀρχιδιάκονον Γρηγόριον, Δευτερεύοντα Μάξιμον καὶ Ὑπογραμματέα τῆς Ἁγ. καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Κύριλλον.

23/2/935.